

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 28.9.2021
C(2021) 6913 final

ANNEX

PRILOGA

k

Obvestilu Komisije

Presoja načrtov in projektov v zvezi z območji Natura 2000 – metodološke smernice o določbah člena 6(3) in (4) Direktive 92/43/EGS o habitatih

PRILOGA

k

Obvestilu Komisije

**Presoja načrtov in projektov v zvezi z območji Natura 2000 – metodološke
smernice o določbah člena 6(3) in (4) Direktive 92/43/EGS o habitatih**

Presoja načrtov in projektov v zvezi z območji Natura 2000
Metodološke smernice o določbah
člena 6(3) in (4) Direktive 92/43/EGS o habitatih

PRILOGA

PRIMERI PRAKS, ŠTUDIJ PRIMEROV, METOD IN NACIONALNIH SMERNIC

Uvod

Ta priloga je namenjena zagotovitvi elementov smernic ter primerov procesov in metod za različne faze izvajanja postopkov iz člena 6(3) in (4). Razvrščeni in predstavljeni so glede na glavne oddelke in točke, zajete v smernicah.

Kazalo

1.	PREGLED IN USTREZNA PRESOJA: PRISTOPI, METODE, PRIMERI IZ DRŽAV ČLANIC	3
1.1	Informacije in praktična orodja v podporo pregledu in ustreznim presojam	3
1.2	Smernice za presojo	6
1.3	Ustrezna presoja nacionalnega programa za električno energijo na Irskem – presoja kumulativnih vplivov	14
2.	NUJNI RAZLOGI PREVLADUJOČEGA JAVNEGA INTERESA	18
2.1	Primeri različnih vrst nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa in njihova utemeljitev	18
3.	IZRAVNALNI UKREPI	24
3.1	Primeri izravnalnih ukrepov iz člena 6(4)	24
3.2	Časovni vidiki izravnalnih ukrepov	27
4.	POVEZAVE MED POSTOPKI OKOLJSKIH PRESOJ: UP, PVO, SPVO	31
4.1	Primerjava postopkov v skladu z ustrežno presojo (UP), presojo vplivov na okolje (PVO) in strateško presojo vplivov na okolje (SPVO).....	31
5.	STRATEŠKO NAČRTOVANJE – PRESOJA NAČRTOV	34
5.1	Primer: načrtovanje avtocest v Avstriji	34
5.2	Primer: strateško načrtovanje novega hidroenergetskega razvoja na Donavi	35
5.3	Primer: prostorski načrt za polja vetrnih elektrarn na morju in omrežne povezave v nemški izključni ekonomski coni Severnega morja	36

1. PREGLED IN USTREZNA PRESOJA: PRISTOPI, METODE, PRIMERI IZ DRŽAV ČLANIC

1.1 Informacije in praktična orodja v podporo pregledu in ustreznim presojam

Nemčija – podatkovna zbirka in informacijski sistem zveznega urada za varstvo narave (BfN) za ustrezne presoje
Potrebne informacije o možnih negativnih vplivih za skoraj vse vrste projektov in načrte so na voljo v informacijskem sistemu <i>FFH-VP- Info</i> zveznega urada za varstvo narave. Poleg tega sistem <i>FFH-VP-Info</i> gosti obsežno podatkovno zbirko o možnih vplivih in učinkih v zvezi s posameznimi habitatnimi tipi in vrstami, ki se lahko uporabi za pregled in ustrezne presoje. http://ffh-vp-info.de/FFHVP/Page.jsp
I. Cilji in funkcije sistema <i>FFH-VP-Info</i>
Glavni cilj sistema <i>FFH-VP-Info</i> je, da deluje kot osrednja platforma z informacijami o dejavnih vpliva, ki jih je treba upoštevati pri pregledu (faza 1) in ustreznih presojah (faza 2) načrtov ali projektov, ter da zagotavlja informacije o možnih učinkih vplivov na posamezne habitate in vrste iz direktive o habitatih in direktive o pticah. Vrsta dostopa št. 1 (vrste projektov, načrti, dejavniki vpliva) je namenjena podpori predlagateljem in nosilcem projektov z zagotavljanjem hitrega pregleda vseh dejavnikov vpliva, ki jih morajo upoštevati. Vrsta dostopa št. 2 (habitati, vrste) omogoča izčrpnije poizvedbe o posameznih učinkih dejavnika vpliva na habitate ali vrste, ki so lahko pomembni za projekt. Dodatne informacije vključujejo glosar, citirano literaturo ter podatke o mobilnosti in naravnem območju razširjenosti vrst. Na splošno je sistem <i>FFH-VP-Info</i> namenjen zagotavljanju najboljšega znanstvenega znanja, pri čemer lajša strokovne presoje in nadzor nad njimi s strani organov za izdajo dovoljenj. Čeprav sta popolnost in točnost presoj pomembni za zagotavljanje pravne varnosti, je mogoče porabljeni čas, finančne vložke in osebne napore na obeh straneh ohranjati na razumni ravni z zagotavljanjem enostavnega dostopa do ustreznih informacij. => http://ffh-vp-info.de/FFHVP/Page.jsp?name=ziel (predstavitev sistema <i>FFH-VP-Info</i>)
II. Orodje za pregled vrst projektov in načrtov ter njihovih možnih vplivov
Orodje za pregled zagotavlja podatke o približno 140 vrstah projektov, razdeljenih v 19 skupin. To vključuje oceno morebitne pomembnosti, kar zadeva 36 različnih dejavnikov vpliva. Pomembnost je označena s številkami: 0 = običajno ni pomemben (lahko veljajo izjeme) 1 = potencialno pomemben 2 = praviloma/na splošno pomemben Za vsako vrsto projekta sta na voljo kontrolni seznam in poročilo s kratkimi posameznimi razlagami ocen pomembnosti dejavnikov vpliva. Za vsak dejavnik vpliva stran z razlago vključuje povezavo na kratko opredelitev in podrobne opise možnih učinkov zadevnega dejavnika (glej spodaj). => http://ffh-vp-info.de/FFHVP/Page.jsp?name=projekttypen (uvod v projekte) => http://ffh-vp-info.de/FFHVP/Projekt.jsp?start (podatkovna zbirka projektov)
III. Podatkovna zbirka in podatkovni listi za habitate in vrste iz direktive o habitatih in direktive o pticah

To je jedro informacijskega sistema. Zagotavlja podrobne informacije o občutljivosti in možnih učinkih dejavnikov vpliva za skoraj vse nemške

- habitate iz Priloge I k direktivi o habitatih => <http://ffh-vp-info.de/FFHVP/Lrt.jsp>;
- vrste iz Priloge II k direktivi o habitatih => <http://ffh-vp-info.de/FFHVP/Art.jsp>;
- vrste ptic iz Priloge I in člena 4(2) direktive o pticah => <http://ffh-vp-info.de/FFHVP/Vog.jsp>.

Po izbiri teme se pomembnost različnih dejavnikov vpliva v zvezi s posameznim habitatom ali vrsto prikaže v preglednici. Izbira teme/učinka privede do dodatnih informacij, ki so navedene v petih kategorijah:

1. občutljivost/možni učinki (najboljša znanstvena spoznanja v zvezi z občutljivostjo habitatov in vrst ter o možnih učinkih za vseh 36 dejavnikov vpliva);
2. sposobnost obnavljanja (informacije o naravnem samoobnavljanju);
3. uveljavljene metode za presojo vplivov (namigi, sklici in opombe o parametrih, merilih ali metodah za napovedovanje vplivov in učinkov);
4. pragovi pomembnosti in informacije za pregled (primeri, orientacijske vrednosti, pragovi za pomembne učinke);
5. pragovi pomembnosti in nasveti za ustrezno presojo (primeri, orientacijske vrednosti, pragovi za pomembne škodljive učinke).

Pri nadaljnji izbiri učinkov dejavnika vpliva se odpre ena ali več strani za prikaz izvlečkov znanstvenih ugotovitev, strokovnih dognanj in ocen iz podatkovne zbirke. Izbirna ali izčrpna poročila v zvezi s temi podatki je mogoče prebrati ali natisniti.

Ocene pomembnosti temeljijo na znanstvenih virih, ki so bili ocenjeni in povzeti. Če taki viri niso na voljo, so ocene predlogi za orientacijo, primerljivi z ocenami pomembnosti za vrste projektov.

Viri, ki so bili uporabljeni, so označeni glede na njihovo znanstveno kakovost in/ali njihovo posebnost.

=> http://ffh-vp-info.de/FFHVP/Page.jsp?name=lebensraum_arten (uvod v habitate/vrste)

IV. Opredelitev in opis 36 dejavnikov vpliva

Baza znanja o 36 dejavnikih vpliva, razdeljenih v devet skupin, s posameznimi opredelitvami in podrobnimi opisi možnih vplivov na habitate in vrste. Ti dejavniki vpliva so skupna vez med projekti in habitatimi/vrstami. Mogoče jih je tudi prebrati in natisniti kot poročila.

=> <http://ffh-vp-info.de/FFHVP/Page.jsp?name=wirkfaktoren> (uvod v dejavnike vpliva)

=> <http://ffh-vp-info.de/FFHVP/Wirkfaktor.jsp> (podatkovna zbirka dejavnikov vpliva)

V. Dodatne informacije

Dodatne informacije za zdaj vključujejo bibliografijo literature, citirane v sistemu, glosar in povezave, ki vključujejo na primer sistem spletnega kartiranja nemških območij Natura 2000. V prihodnosti se bo lahko sistem uporabljal kot platforma za predstavitev dodatnih informacij o presoji vplivov in učinkov, če bo to ustrezno na zvezni ravni.

Irska – AA GeoTool – informacije za pregled in ustrezno presojo

Aplikacija AA GeoTool podpira postopek zbiranja podatkov med pregledom (faza 1) in ustrezno presojo (faza 2). Pri razvoju aplikacije AA GeoTool sta sodelovali agencija za varstvo okolja (EPA) in služba za narodne parke in prostoživeče živali (NPWS). Aplikacija uporablja podatke neposredno iz spletne storitve, ki jo zagotavlja NPWS. Podatki se redno posodablja, presoje pa temeljijo na najnovejših razpoložljivih informacijah.

Aplikacija AA GeoTool uporabnikom omogoča, da izberejo točko na karti in nato iščejo posebna ohranitvena območja in posebna območja varstva znotraj določene razdalje/navzgor/navzdol od točke. Razdalja, ki jo izbere uporabnik, je odvisna od ravnih možnega vpliva načrta ali projekta na okolje.

Informacije, zbrane za posamezno območje Natura 2000 znotraj izbranega razpona razdalje, vključujejo:

1. vrsto območja, npr. posebno ohranitveno območje ali posebno območje varstva;
2. edinstveno oznako območja;
3. ime območja;
4. oddaljenost območja od izhodišča, ki ga izberejo uporabniki;
5. smer iskanja, ki jo izberejo uporabniki;
6. seznam upravičenih interesov za posamezno območje;
7. povezavo URL do ciljev ohranjanja za posamezno območje.

Povezava do aplikacije AA GeoTool: <https://gis.epa.ie/EPAMaps/AAGeoTool>

Dodatne informacije o posameznih območjih Natura 2000 so na voljo na spletnem mestu NPWS : <http://www.epa.ie/terminalfour/AppropAssess/index.jsp> in tudi na <https://gis.epa.ie/EPAMaps/default>.

Nizozemska – orodja in smernice za ustrezno presojo

Na Nizozemskem je na voljo „načrtovalec poti za upoštevanje naravovarstvenih vidikov v okoljevarstvenih dovoljenjih“¹, ki pomaga pri vseh potrebnih korakih v tem postopku. Ta načrtovalec poti je namenjen vlagateljem vloge za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja, kadar se zahteva naravovarstveno preverjanje. Namenjen je tudi pristojnim organom, vključenim v obravnavo vloge za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja, na občinski in pokrajinski ravni. Ta načrtovalec poti opisuje postopkovne korake, ki so potrebni, če je presoja za zavarovane vrste ali zavarovana območja Natura 2000 del postopka za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja. Načrtovalec poti pomaga vlagateljem in izvajalcem z vprašanji, kot so „Kako vem, ali je potrebna naravovarstvena ocena?“, „V kateri fazi bi morali biti na voljo ekološki podatki?“ in „Kako dolgo traja postopek?“.

Obstaja tudi orodje za napovedovanje možnih vplivov na vrste in habitatne tipe na območjih Natura 2000 (vendar ne na celovitost območja kot takega). Kazalnik vplivov „Natura 2000 – ekološki pogoji in moteči dejavniki“ je orodje za razvijalce, ponudnike dovoljenj in pripravljavce načrtov, ki imajo opravka z dejavnostmi na območjih Natura 2000 ali v njihovi bližini. Kazalnik vplivov je instrument, s katerim je mogoče proučiti možne škodljive vplive zaradi dejavnosti in načrtov. Kazalnik vplivov zagotavlja informacije o občutljivosti vrst in habitatnih tipov za najpogostejše moteče dejavnike. Te informacije so splošne: za ugotovitev, ali je dejavnost škodljiva v praksi, je treba izvesti dodatne raziskave.

¹ <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/routeplanner.aspx>

Splet vsebuje tudi smernice o pomembnosti², ki so bile pripravljene leta 2010 in zagotavljajo nasvete za presojo pomembnosti vplivov na območja Natura 2000. Izhodišče je, da so lahko posledice precejšnje, če se zaradi posega površina habitata, število vrst ali kakovost habitata zmanjšajo bolj, kot je navedeno v ciljnih ohranjanja. Vendar lahko posebne značilnosti dejavnosti ali posebne okoliščine na območju povzročijo, da kljub zmanjšanju ni bistvenih posledic. Podrobna analiza na ravni območja lahko zato privede do drugačnega zaključka, kar je opisano v smernicah.

Poleg tega obstajajo posebne smernice za projekte z možnimi vplivi dušika. Za odlaganje dušika je bil za Nizozemsko razvit kompleksen sistem, pri katerem se upoštevajo kumulativni vplivi (samo) dušika iz različnih virov.

V zvezi z nacionalnimi projekti „banka podatkov o dovoljenjih“ zagotavlja vse ustrezne informacije, odločbo in od 1. januarja 2017 tudi popolne ustrezne presoje za dovoljenja, povezana z izvajanjem zakona o ohranjanju narave.

1.2 Smernice za presojo

Avstrija – smernice za presojo prometne infrastrukture

Avstrijsko raziskovalno združenje za ceste, železnice in promet (www.fsv.at) je pripravilo smernice, tako imenovane „RVS“³. Avstrijsko ministrstvo za promet, inovacije in tehnologijo, oddelek za hitre ceste in avtoceste, je določilo, da so te smernice zavezujoče za ASFINAG (nacionalno javno cestno podjetje) in del „pravil igre“ tudi za druge projekte. V njih je med drugim opisano, kako mora biti zasnovano načrtovanje procesov in katere metode bi bilo treba uporabljati za zadostno upoštevanje različnih okoljskih zahtev. Te smernice vsebujejo na primer priporočila ali dogovore o pragovih, opise metod zbiranja ali opredelitve tehničnih izrazov. Za varstvo narave – zlasti za zahteve glede varstva vrst na območjih Natura 2000 in v EU – so bile pripravljene posebne smernice RVS, ki so bile objavljene leta 2015 („Ocene ohranjanja vrst pri infrastrukturnih projektih“, RVS 04.03.13). Teme, kot je opredelitev znatne obremenitve za določeno populacijo ali območje Natura 2000, so obravnavane tako, da so uporabnikom – projektnim pisarnam in organom za oceno infrastrukture – zlahka razumljive.

Belgija – smernice za presojo zakisljevanja in evtrofikacije zaradi odlaganja iz zraka

Obstajajo smernice o vplivih, kot sta „zakisljevanje zaradi odlaganja iz zraka“ in „eutrofikacija zaradi odlaganja iz zraka“. Te metodologije so povezane z dejavnostmi, kot so intenzivno kmetijstvo, industrijsko ogrevanje ter energetski procesi in mobilnost (odlaganje NO_x in NH₃). Za presojo teh možnih vplivov se spodbuja pristop v dveh korakih. Za prvi pregled je na voljo **interaktivno spletno orodje**, da se s hitrim pregledom ugotovi, ali lahko obstaja možen vpliv. Če ta hitri pregled odlaganja pokaže zeleno luč, se ne pričakujejo možni škodljivi vplivi. Če orodje pokaže rdečo luč, to pomeni, da bi lahko obstajal škodljiv vpliv, ki ga je treba podrobneje proučiti z ustrezno presojo (<https://www.milieuinfo.be/voortoets/>).

Nemčija – določitev pragov za ugotovitev večjih škodljivih vplivov

² https://www.commissiemer.nl/docs/mer/diversen/leidraad_bepaling_significantie27052010.pdf.

³ RVS = smernice in predpisi za načrtovanje, gradnjo in vzdrževanje cest (RVS) www.fsv.at.

Tako kot drugod je bilo zaradi visoke ravni subjektivnosti tudi v Nemčiji težko presoditi pomembnost vplivov na ciljne značilnosti omrežja Natura 2000, ki je jedro ustrezne presoje. Zato pristojni organi pogosto niso imeli razumne znanstvene gotovosti, ki so jo potrebovali za utemeljitev odločitve glede odobritve ali zavrnitve načrta ali projekta.

Nemški zvezni urad za varstvo narave (Bundesamt für Naturschutz, BfN) je za obravnavo te težave ter zagotovitev enotnejšega in skladnejšega pristopa pri presoji pomembnosti vpliva v praksi naročil raziskovalni projekt, da bi zagotovil znanstveno preskušena pravila in norme za presojo pomembnosti vplivov na vse habitatne tipe in vrste, navedene v direktivah o pticah in habitatih, ki se pojavljajo v Nemčiji. Tako pripravljene smernice so bile objavljene leta 2007 (Lambrecht in Trautner, 2007).

A: Ozadje in status standardov

Na podlagi sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi Waddenzee je najvišje nacionalno upravno sodišče v Nemčiji (BVerwG) sklenilo, da bi se morala izguba habitata, ki je del ciljev ohranjanja na območju Natura 2000, na splošno šteti za večji škodljiv vpliv na celovitost območja. Tudi sodba Sodišča Evropske unije v zadevi Galway z dne 11. aprila 2013 (C-258/11) jasno kaže, da je treba dosledno zavarovati habitate na območjih Natura 2000 in da se lahko v določenih pogojih tudi majhne izgube ocenijo kot pomembne.

Da bi se ustrezno obravnavale razmeroma majhne izgube, standardi Lambrechta in Trautnerja (2007) zagotavljajo orientacijske stopnje pomembnosti. Ti standardi so bili razviti s projekti znanstvenih raziskav in razvoja ter nato obravnavani in ovrednoteni v postopku s široko udeležbo strokovnjakov, ki je trajal šest let. Zdaj so široko sprejeti in dogovorjeni, priporočajo pa se tudi v smernicah, ki jih uradno in redno upoštevajo upravna sodišča ter se široko uporabljajo pri vseh vrstah ustreznih presoj.

B: Koncept standardov

Izhodišče standarda je, da bi se morala trajna izguba habitatnih tipov in habitatov za vrste, ki so del ciljev ohranjanja na območju Natura 2000, na splošno šteti za pomemben škodljiv vpliv na celovitost območja. Vendar pa bi bilo mogoče pod določenimi pogoji določeno raven izgube za nekatere habitatne tipe in vrste kljub temu obravnavati kot nepomembno.

Smernice vsebujejo znanstveno določene merila in pragove za določitev pomembnosti, ki temeljijo na kvalitativnih in funkcionalnih vidikih ter na kvantitativnih merilih. Da se vpliv šteje za nepomemben, morajo biti izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- A. prizadeta ni nobena pomembna ali posebna funkcija ali različica habitata. Posebne značilnosti habitata morajo ostati nespremenjene;
- B. orientacijske vrednosti „kvantitativne – absolutne izgube območja“ (določene za posamezne habitatne tipe in habitate vrst) niso presežene;
- C. „relativna izguba območja“ v višini 1 % celotne površine habitata na območju ni presežena;
- D. kumulativni vplivi z drugimi projekti ne presegajo zgornjih vrednosti (B in C);
- E. kumulativni vplivi z drugimi dejavniki vpliva prav tako ne presegajo zgornjih vrednosti.

C: Določitev pragov za izgubo habitatov

Orientacijske vrednosti za nepomembne izgube so bile določene na podlagi pristopa za posamezne habitate in posamezne vrste z uporabo sklopa meril. Pragovi so bili določeni ob upoštevanju ranljivosti habitatov, ki je bila ocenjena na podlagi treh glavnih meril in štirih sekundarnih meril:

Glavna merila za habitatne tipe:

- ekološko najmanjše preživetja sposobno območje habitata;
- povprečna površina habitata na območjih Natura 2000;
- skupna površina habitata v omrežju Natura 2000.

Sekundarna merila:

- redkost/pogostost habitatnega tipa;
- status prednostnega habitata;
- ogroženost habitata;
- sposobnost obnavljanja.

Na podlagi ocene nacionalnega stanja habitatov v omrežju Natura 2000 je bilo opredeljenih pet razredov ranljivosti za kopenske habitate in dva razreda morskih habitatov (glej preglednico 1).

Nato je bila določena matrika, ki se je nanašala na razrede ranljivosti s tremi stopnjami relativne izgube območja (stopnje I, II in III), kar ustreza relativni izgubi v višini 1 %, 0,5 % in 0,1 %. Pragovi dopustne absolutne izgube območja za posamezne razrede habitata so bile ocenjene za vsak razred habitata in vsako stopnjo relativne izgube (glej preglednico 1).

Preglednica 1: Orientacijske vrednosti (OV) za absolutne in relativne pragove dopustnih nepomembnih izgub zavarovanih habitatov iz Priloge 1 k direktivi o habitatih

V primeru relativne izgube:	Stopnja	Razredi orientacijskih vrednosti							
		(pragovi dopustne kvantitativno absolutne izgube habitata)							
		1	2	3	4	5	6a	6b	
								posebni morski razred	
< 1 %	I. osnovna OV	0 m ²	25 m ²	50 m ²	100 m ²	250 m ²	500 m ²	0,5 ha	
< 0,5 %	II. srednja OV	0 m ²	125 m ²	250 m ²	500 m ²	1 250 m ²	2 500 m ²	2,5 ha	
< 0,1 %	III. zgornja OV	0 m ²	250 m ²	500 m ²	1 000 m ²	2 500 m ²	5 000 m ²	5 ha	

V praksi to pomeni, da za 21 od 91 habitatnih tipov, ki se pojavljajo v Nemčiji, izguba ni sprejemljiva, za preostale habitate pa je določeno izgubo mogoče obravnavati kot nepomembno, če orientacijske vrednosti, določene za posamezne habitate, niso presežene.

Povezovanje absolutne izgube območja z relativno izgubo pomeni, da bo večje območje habitata omogočalo večjo absolutno izgubo, dokler predstavlja manjši delež prizadete površine. Za določitev pragov se je upoštevalo minimalno preživetja sposobno območje habitata. Orientacijske vrednosti za izgubo habitata, določene za nekatere habitatne tipe iz Priloge I v Nemčiji, so predstavljene v preglednici 2 spodaj.

Preglednica 2 Orientacijske vrednosti za izgubo habitata, določene za nekatere habitatne tipe iz

Oznaka	Habitatni tip	Orientacijska vrednost za izgubo habitata (v m ²)			
		razred	stopnja I	stopnja II	stopnja III
			če izguba znaša ≤ 1 %	če izguba znaša ≤ 0,5 %	če izguba znaša ≤ 0,1 %
9110	Bukovi gozdovi <i>Luzulo Faegetum</i>	5	250	1 250	2 500
9130	Bukovi gozdovi <i>Asperulo Fagetum</i>	5	250	1 250	2 500
9170	Hrastovo-belogabrovi gozdovi	4	100	500	1 000
91E0 (*)	Obrečni gozdovi	4	100	500	1 000
6510	Nižinski ekstenzivno gojeni travniki	4	100	500	1 000
4030	Evropske suhe resave	3	50	250	500
6430	Hidrofilne robne združbe z visokim steblikovjem	3	50	250	500
6120*	Polnaravna suha travišča in njihove grmiščne faze na karbonatnih tleh	2	25	125	250
7110*	Aktivna visoka barja	1	0	0	0
7220*	Lehnjakotvorni izviri	1	0	0	0

C. Pragovi za izgube habitatov živalskih vrst

Razvoj dopustnih izgub habitatov zavarovanih vrst je večinoma temeljil na značilni velikosti habitatov vrst in na pregledu literature, pri čemer so se upoštevali naravno območje razširjenosti, velikosti ozemlja in mobilnost osebkov ter območja populacij. Vrste so bile razvrščene v osem razredov povprečnih naravnih območij razširjenosti, ki so bila opredeljena (po Binku, 1992) kot: <1 ha, 4 ha, 16 ha, 64 ha, 260 ha, 10 km², 40 km², 160 km².

„Orientacijske vrednosti“ za stopnje pomembnosti so bile nato določene kot 1/100 ali 1/1 000 vrednosti razreda glede na to, ali je bil posamezen razred izbran za osebkove oziroma populacije. Pri orientacijskih vrednostih je treba upoštevati tudi kombinacijo relativne in absolutne ravni izgub.

Poleg tega je treba upoštevati posamezno uporabo habitata za vrsto, da se določi, za katere dele habitatov se lahko uporabijo orientacijske vrednosti. Za zelo ogrožene vrste orientacijska vrednost ni navedena; to pomeni, da se kot prag za pomemben vpliv šteje vsaka vrednost, večja od nič.

V zvezi s 53 vrstami iz Priloge II za 16 vrst ne obstajajo pragovi, kakor tudi ne za 20 od 98 vrst iz

direktive o pticah. Drugače rečeno, verjetno ne bo sprejemljiva nobena izguba. Vse te ugotovitve/podatki/pragovi so samo smernice. To pomeni, da je pri vsaki ustrezni presoji še vedno potreben pristop na podlagi posameznega primera.

D: Prednosti standardov

Smernice so od objave uspešno prestale presoje na nemških sodiščih in se zdaj uporabljajo po vsej državi. Na podlagi več kot desetletnih izkušenj je mogoče opredeliti več prednosti tega pristopa:

- večja preglednost in objektivnost, jasen okvir presojanja za presojo pomembnih škodljivih vplivov na celovitost;
- pravila za ustrezno presojo so jasna za vse (predlagatelja, svetovalna podjetja, pristojni organ, organ za varstvo narave, sodnike/sodišča in javnost);
- standardi zagotavljajo kakovost presoji;
- pristop je lahko koristen tudi za druge vplive (v zvezi s postopnimi izgubami);
- zagotavlja večjo pravno varnost in gotovost pri načrtovanju.

Za več informacij v zvezi z razvojem ali uporabo v praksi in sodno prakso glej:

Lambrecht, H., Trautner, J. (2007): Fachinformationssystem und Fachkonventionen zur Bestimmung der Erheblichkeit im Rahmen der FFH-VP — Endbericht zum Teil Fachkonventionen, Schlusstand Juni 2007 (Strokovni informacijski sistem in pravila za presojo pomembnosti v okviru ustrezne presoje – končno poročilo, del Strokovna pravila, končna različica iz junija 2007. V nemščini.), <https://www.bfn.de/themen/planung/eingriffe/ffh-vertraeglichkeitspruefung.html>;

Bernotat, D. (2013): Appropriate Assessment: Standards of significance for more planning certainty (Ustrezna presoja: standardi pomembnosti za večjo gotovost pri načrtovanju). Predstavitev na seminarju Jaspers o varstvu narave, Bruselj, 10. aprila 2013, <http://www.jaspersnetwork.org/download/attachments/13205585/Appropriate%20assessment%20standards%20-%20Germany.pdf?version=1&modificationDate=1400316957000&api=v2>.

Nemčija – merila za oceno umrljivosti prostoživečih živali v okviru projektov in dejavnosti

V Nemčiji je bil med letoma 2008 in 2016 razvit sistem razvrščanja za pomembnost umrljivosti zaradi človekovih dejavnosti na ravni vrst. Ta sistem upošteva parametre, povezane s populacijsko biologijo in stanjem ohranjenosti narave.

Najprej je bil razvit **indeks občutljivosti populacijske biologije** (PSI) na podlagi parametrov, kot so stopnja umrljivosti, življenjska doba, starost pri prvem razmnoževanju, stopnja razmnoževanja, velikost nacionalne populacije in trend populacije. Za večino parametrov so bile izmerjene vrednosti pretvorjene v sistem točkovanja, ki izraža ranljivost za umrljivost zaradi človekovih dejavnosti, od visoke ranljivosti (1 točka) do nizke ranljivosti (9 točk).

Oblikovan je bil tudi **indeks ohranitvene vrednosti** (NWI). Ta indeks upošteva parametre, kot so „status na nacionalnem rdečem seznamu“, „številčnost v Nemčiji“, „stanje populacije“ (v skladu s sistemom Natura 2000) in „nacionalna odgovornost za vrste“.

Za pomoč pri presojah za posamezne vrste sta bila oba indeksa (PSI in NWI) združena v matriko, s čimer je bil dobljen **indeks občutljivosti na umrljivost** (MGI). Ta indeks olajšuje oceno izgube osebkov za celotno populacijo. Z njim je mogoče ugotoviti, za katere vrste (odvisno od tega, kako redke, ogrožene in občutljive so) je treba že izgubo nekaj osebkov šteti

za pomembno v okviru presoj. Indeks MGI omogoča tudi opredelitev tistih številčnih vrst, ki ne zahtevajo podrobnejše obravnave, kar zadeva tveganje umrljivosti, povezano s projektom, vsaj v primeru, ko gre za le nekaj osebkov.

Poleg indeksov so organi pripravili tudi navodila za uporabo indeksa MGI v okviru načrtovanja in presoje vplivov. Pri načrtovanju in postopkih za izdajo dovoljenj je treba tveganja trčenja ali umrljivosti upoštevati za vsak projekt posebej. Na primer, tveganje umrljivosti pri pticah zaradi vetrnih turbin, električnih vodov (trk in smrt zaradi električnega toka) in prometnih poti (ceste in železnice) se ne razlikuje samo med vrstami, ampak je lahko odvisno tudi od vrste projekta. Enako velja za netopirje.

Zato je bilo v drugem koraku za vsako vrsto tveganje umrljivosti, povezano s posameznimi vrstami projektov, razdeljeno na štiri razrede za ptice (trk z električnimi vodi, smrt zaradi električnega toka v drogovih srednjenapetostnih vodov, trk z avtomobili in vetrnimi turbinami) in dva razreda za netopirje (trk z avtomobili in vetrnimi turbinami). Ta ocena temelji na obsežnem pregledu literature v zvezi s številom ubitih živali po posamezni vrsti projektov v Nemčiji in Evropi ter na poznavanju biologije in vedenja vrst (npr. mobilnost, velikost naravnega območja razširjenosti, višina letenja, vedenje med letenjem, okretnost pri letenju, hitrost premikanja, velikost telesa, razpon kril ali vidno polje), na objavljenih ocenah strokovnjakov (vključno z objavljenimi nacionalnimi in mednarodnimi smernicami) in na lastnih ocenah. Pri razlagi statističnih podatkov o smrtnih primerih v okviru različnih projektov se je upoštevala tudi številčnost zadevnih vrst.

Naknadno je bilo tveganje umrljivosti, povezano s posameznimi vrstami projektov, združeno s splošno občutljivostjo za umrljivost (MGI) v obliki **indeksa občutljivosti za umrljivost**, povezanega s **posameznimi vrstami projektov** (vMGI).

Za dodatno ponazoritev tega „visoko tveganje trka“ z električnimi vodi, vetrnimi turbinami ali cestami ne pomeni samodejno „znatno povečanega tveganja umrljivosti“ (v smislu zakonov o ohranjanju) pri vrstah, ki kažejo 50–60-odstotno naravno umrljivost. Bolj drastični primeri so žuželke (npr. številni metulji in kačji pastirji), ki kažejo visoko tveganje trka na cestah, vendar vsako leto vsi odrasli primerki tako ali tako umrejo naravne smrti. Te živali so v svoji celotni avtekologiji prilagojene velikim izgubam (visoka naravna umrljivost, kratka življenjska doba, visoka stopnja razmnoževanja in velika populacija). Tako so nekatera tveganja umrljivosti zaradi človekovih dejavnosti, ki so povezana z infrastrukturo, za kratkožive vrste precej manj pomembna kot za dolgožive vrste z nizko naravno umrljivostjo in stopnjo razmnoževanja (k-strategi). Z uporabo metode MGI se ti avtekološki vidiki in razlike upoštevajo pri oceni tveganj umrljivosti za posamezne projekte.

Nazadnje, vsak posamezen primer je treba presojati z vidika morebitnega navzkrižja med projektom in številom osebkov prizadete vrste. V ta namen se uporabi „tveganje za posamezno združbo“ (KSR). Ocena tega tveganja temelji na informacijah za posamezno območje in parametrih projekta.

Skratka, indeks občutljivosti na umrljivost (MGI) ne more nadomestiti presoje umrljivosti v vsakem posameznem primeru. Pač pa diferencirane razvrstitve pomagajo objektivizirati presojo tveganj umrljivosti, na primer v okviru uredbe o blaženju vplivov (na podlagi nemškega zveznega zakona o varstvu narave) ali določb člena 6 (ustrezna presoja) in člena 12 (varstvo vrst) direktive o habitatih ali določb direktive o okoljski odgovornosti. Cilj metode je zagotoviti standardiziran način presoje vpliva umrljivosti vrst ter s tem povečati objektivnost in preglednost presoj vpliva.

BERNOTAT, D., IN DIERSCHKE, V. (2016): Übergeordnete Kriterien zur Bewertung der Mortalität wildlebender Tiere im Rahmen von Projekten und Eingriffen. 3. Fassung – Stand 20.09.2016. –

Leipzig (Bundesamt für Naturschutz), 460 S.

<https://www.bfn.de/themen/planung/eingriffe/besonderer-artenschutz/toetungsverbot.html>

Italija – nacionalne smernice za presoje v skladu s členom 6(3) in (4) direktive o habitatih

Italija je nedavno objavila nacionalne smernice, v katerih so opisani postopki za pregled, ustrezno presojo in uporabo odstopanj v skladu s členom 6(3) in (4) direktive o habitatih.

Dokument je pripravila delovna skupina, ki so jo sestavljali predstavniki nacionalnih in regionalnih organov ter javnih uprav, pristojni na področju presoje vplivov. V njem so upoštevani predlogi, prejeti med preverjanjem primernosti, in posodobitev smernic o členu 6, ki jo je izvedla Komisija.

Smernice so namenjene uskladitvi izvajanja člena 6(3) in (4) na nacionalni ravni. Z njimi se spodbuja vključitev načrtov, programov, projektov, posegov in dejavnosti (N/P/P/P/D) – ne samo načrtov in projektov – v postopek. Na voljo je „obrazec za pregled“ za zagotovitev enotnega pristopa v tej fazi in uporabe standardnih meril ocenjevanja na nacionalni ravni. Pripravljen je bil tudi „obrazec za nosilca projekta“ za predstavitev ustreznih informacij o N/P/P/P/D. V zvezi z ustrezno presojo smernice vsebujejo podrobne specifikacije o vsebini in informacijah, ki jih je treba upoštevati, posameznih določbah in elementih za študijo ter za kvalitativno in kvantitativno analizo pomembnosti vplivov na območja Natura 2000.

V zvezi z odstopanjem na podlagi člena 6(4) je v posebnem poglavju smernic obravnavana ocena drugih ustreznih rešitev. V smernicah je poudarjeno, da je ta ocena uradno in v vseh primerih še naprej osnovni pogoj za postopek izvetja iz člena 6(4), čeprav se v njem domneva, da bi morala v okviru ustrezne presoje zagotavljati tudi možnost usmeritve predloga v rešitve z manjšim vplivom na okolje.

V smernicah so opisana tudi merila za preverjanje nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa, metode za opredelitev in izvajanje ustreznih izravnalnih ukrepov ter pojasnila v zvezi z njihovim preverjanjem in postopkom priglasitve Evropski komisiji z izpolnitvijo ustreznega obrazca. V zvezi z izravnalnimi ukrepi so predlagana naslednja minimalna razmerja izravnave: razmerje 2 : 1 za prednostne habitate in/ali vrste v interesu Skupnosti (velja tudi za habitate prednostnih vrst); razmerje 1,5 : 1 za habitate in/ali vrste v interesu Skupnosti (velja tudi za habitate vrst); razmerje 1 : 1 razmerje za dodatne habitate, vrste ali habitate vrst.

<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/gu/2019/12/28/303/sg/pdf>

PRESOJA POMEMBNOСТИ VPLIVOV NA OBMOČJE NATURA 2000

(DEL OBRAZCA ZA PREGLED, KI JE VKLJUČEN V NACIONALNE SMERNICE V ITALIJI)

1. HABITATI V INTERESU SKUPNOSTI

Habitati v interesu Skupnosti (Priloga I k direktivi o habitatih), ki jih zadeva predlog:

- .....
- .....

Morebitna izguba habitatov v interesu Skupnosti:

- Oznaka habitata: .....

Ne

Da

Trajna

Začasna

- ponovite za vsak vključeni habitat		
Morebitna razdrobljenost habitatov v interesu Skupnosti: - Oznaka habitata: ..... - ponovite za vsak vključeni habitat	☐ Ne	☐ Da ☐ Trajna ☐ Začasna
2. VRSTE IN HABITAT VRST V INTERESU SKUPNOSTI		
Vrste v interesu Skupnosti (Priloga II k direktivi o habitatih in člen 4 direktive o pticah), ki jih zadeva predlog: • ..... •		
Morebitno vznemirjanje vrst v interesu Skupnosti: - Vrste: ..... - ponovite za vsako vključeno vrsto	☐ Ne	☐ Da ☐ Trajna ☐ Začasna
Morebitna neposredna/posredna izguba vrst v interesu Skupnosti(ponovite za vsako vključeno vrsto): - Vrsta: ..... - Število osebkov, parov itd. iz standardnega podatkovnega obrazca	☐ Ne	☐ Da Ocena izgube (število osebkov, parov itd.)
Morebitna izguba/razdrobljenost habitatov vrst: - Vrsta: ..... - Tip habitata vrste: ..... (ponovite za vsak habitat vključene vrste)	☐ Ne	☐ Da ☐ Trajna ☐ Začasna
3. PRESOJA KUMULATIVNIH VPLIVOV		
Ali lahko drugi N/P/P/P/D skupaj z zadevnim predlogom povzročijo pomembne kumulativne in/ali sinergijske vplive na zadevno območje Natura 2000? ☐ Da ☐ Ne Če ste odgovorili pritrdilno, navedite, kateri N/P/P/P/D, in opišite, kako bodo skupaj z obravnavanim predlogom pomembno vplivali na območje:		
4. OCENA POSREDNIH VPLIVOV		
Ali ima lahko predlog posredne vplive na območje Natura 2000? ☐ Da ☐ Ne Če ste odgovorili pritrdilno, navedite, kateri so ti posredni vplivi:		
5. SINTEZA PRESOJE		
Ali lahko N/P/P/P/D povzročijo neposredne, posredne in/ali kumulativne vplive, tudi morebitne, na habitate v interesu Skupnosti? ☐ Da ☐ Ne Če ste odgovorili pritrdilno, zakaj:		

Ali lahko N/P/P/P/D povzročijo neposredne, posredne in/ali kumulativne vplive, tudi morebitne, na vrste v interesu Skupnosti?

Da Ne

Če ste odgovorili pritrdilno, zakaj:

.....

.....

Ali lahko N/P/P/P/D povzročijo neposredne, posredne in/ali kumulativne vplive, tudi morebitne, na celovitost območja(-ij) Natura 2000?

Da Ne

Če ste odgovorili pritrdilno, zakaj:

.....

.....

.....

.....

6. SKLEPNA UGOTOVITEV PREGLEDA

Ugotovitve in razlogi (obrazloženo mnenje):

.....

.....

.....

.....

7. REZULTAT PREGLEDA:

☐	Pozitiven: ustrezna presoja ni potrebna	☐	Negativen: potrebna je ustrezna presoja
--------------------------	---	--------------------------	---

Vir: Smernice za oceno vplivov na območja Natura 2000 (Italija). *Linee guida nazionali per la valutazione di incidenza (VINCA). Direttiva 92/43/CEE "Habitat" art. 6, paragrafi 3 e 4. Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 2019.*

1.3 Ustrezna presoja nacionalnega programa za električno energijo na Irskem – presoja kumulativnih vplivov

Izvedbeni program Grid25 je načrt za razvoj električnega omrežja na Irskem do leta 2025. Namenjen je zagotovitvi dolgoročne trajnostne in zanesljive dobave iz obnovljivih in konvencionalnih virov v mesta, vasi, domove in na druge ključne trge, kjer je potrebna električna energija.

Glavne določbe izvedbenega programa do leta 2025 vključujejo:

- nadgradnjo obstoječega omrežja v dolžini 2 530 km in
- izgradnjo 828 km nove infrastrukture.

Kot strategija na visoki ravni izvedbeni program Grid25 navaja vrste infrastrukturnih zahtev, ki se bodo verjetno pojavile v prihodnosti glede na vladno politiko na področju energije iz obnovljivih virov in predvideno rast povpraševanja, vendar ne predpisuje natančno lokacije

infrastrukture, kot so elektrarne ali transformatorji, ali poti prenosnih vodov. Namesto tega zagotavlja okvirni pregled splošnega pristopa, predlaganega za prihodnji razvoj omrežja.

Za program je bila opravljena **ustrezna presoja** v skladu s členom 6(3) direktive o habitatih. Ker se izvedbeni program uporablja za celotno Republiko Irsko in ima lahko sinergijske učinke zunaj meja Irske, je bil pregled izveden na vseh območjih Natura 2000 v Republiki Irski in na Severnem Irskem.

Predhodno so bile proučene vrste vplivov, ki se lahko pojavijo zaradi izvajanja izvedbenega programa. Vrsta vpliva je odvisna od vrste zgrajene infrastrukture, vključno z:

- infrastrukturo na območju, kot so postaje za proizvodnjo električne energije, transformatorji itd.;
- linearno infrastrukturo, kot so nadzemni vodi ali podzemni kabli.

Vplivi, ki bi lahko nastali z izvajanjem izvedbenega programa, so bili razvrščeni v več razdelkov:

- izguba/zmanjšanje območja habitata;
- vznemirjanje ključnih vrst;
- razdrobljenost habitatnih tipov ali habitatov vrst;
- zmanjšanje gostote vrst;
- spremembe ključnih kazalnikov ohranitvene vrednosti, kot je zmanjšanje kakovosti in količine vode.

Zaradi narave izvedbenega programa so bili vplivi opisani na splošno, vendar so bili izrecno opredeljeni za vsako od območij, ki so bila pregledana. S postopkom pregleda je bilo opredeljenih približno 340 posebnih ohranitvenih območij in 97 posebnih območij varstva, na katera bi lahko neposredno ali posredno vplival razvoj infrastrukture, predlagan v izvedbenem programu. Zaradi čezmejnih povezovalnih daljnovodov bi bilo lahko prizadetih dodatnih 18 ohranitvenih območij in dve posebni območji varstva na Severnem Irskem.

Z ustrezno presojo so bili nato proučeni morebitni škodljivi vplivi zaradi uporabe izvedbenega programa samega ali v povezavi z drugimi načrti, programi in/ali projekti. Presoja kumulativnih vplivov je bila najprej obravnavana, da bi se preverilo, ali so se ustrezno upoštevali pri presoji morebitnih pomembnih vplivov izvedbenega programa.

Presoja kumulativnih vplivov

Pri presoji so bili opredeljeni glavni načrti, politike in programi (na nacionalni in regionalni ravni ter ravni okrožja), na podlagi katerih se bodo verjetno izvedli razvojni projekti, ki bodo povzročili vplive, ki bi se lahko povezovali ali prepletali z vplivi izvedbenega programa Grid25. Ta analiza je zahtevala poznavanje verjetnih vplivov vseh obravnavanih načrtov/razvojnih projektov, kljub omejenim informacijam o verjetnih vplivih nekaterih načrtov pa je omogočila opredelitev vzajemnega delovanja, ki povzroča kumulativne vplive za nekatere načrte. V spodnji preglednici je navedenih nekaj primerov.

Politika, načrt, program ali projekti	Vzajemno delovanje, ki povzroča kumulativne vplive
<i>Nacionalna raven (primer)</i>	
Program Transport 21	<p>Možni vplivi v povezavi z drugimi načrti ali projekti se lahko pojavijo, kadar se novi ali nadgrajeni prometni koridorji gradijo v skladu z novo ali nadgrajeno prenosno infrastrukturo. Vplivi lahko vključujejo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izgubo in vznemirjanje habitatov. Prizadeta so lahko vsa kopenska določena območja, odvisno od tega, kam so umeščeni/speljani infrastruktura in prenosni vodi;

	<ul style="list-style-type: none"> • spremembe lokalne hidrologije in vpliv na bližnje habitate. Najverjetneje bodo prizadeti habitati, ki so odvisni od podzemne vode, kot so nizka barja, presihajoča jezera in visoka barja; • onesnaževanje sedimentov in povezani hidrološki vplivi, kadar so prizadeti vrste in habitati, ki so odvisni od površinskih voda. Prizadeti so lahko losos, piškur, primorski koščak in potočna bisernica; • onesnaževanje površinske in podzemne vode z onesnaževali (npr. gorivi, mazivi in betonom) med gradnjo. Prizadeti so lahko losos, piškur, primorski koščak in potočna bisernica; • vznemirjanje vrst med dejavnostmi gradnje in vzdrževanja. Med vrstami, ki so lahko prizadete, so ptice selivke in ptice prezimovalke na obalnih in sladkovodnih posebnih območjih varstva; vidre in vodomci, kadar razvojni projekti potekajo v bližini ali na križišču vodotokov; netopirji, kadar razvojni projekt vpliva na gozdne površine, mejice ali gnezdišča; • tveganje trka ptic, kadar so nadzemni prenosni kabli nameščeni v bližini posebnih območij varstva ali sekajo poti letenja ptic.
Regionalna raven (primer)	
Regionalni načrt ravnanja z odpadki	Možni vplivi v povezavi z drugimi načrti ali projekti se lahko pojavijo, kadar se nova infrastruktura za ravnanje z odpadki in nova prenosna infrastruktura skupaj pojavljata na določenem območju ali v njegovi neposredni bližini. Verjetni pomembni vplivi so enaki tistim, ki so opisani zgoraj.
Raven okrožja (primer)	
Razvojni načrti okrožij in mest	Možni vplivi v povezavi z drugimi načrti ali projekti se lahko pojavijo, kadar je treba zagotoviti novo infrastrukturo z izvajanjem razvojnih načrtov okrožja in mesta. Zagotavljanje povezane prenosne infrastrukture lahko povzroči verjetne pomembne vplive, kot so opisani zgoraj.
Projekti	
Projekti proizvodnje energije na morju	<p>Vplivi v povezavi z drugimi načrti ali projekti se lahko pojavijo na stičišču infrastrukture na morju in infrastrukture na kopnem. Med vplivi, ki se lahko pojavijo, so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izguba in vznemirjanje habitatov. Prizadeta so lahko vsa kopenska določena območja, odvisno od tega, kam so umeščeni/speljani infrastruktura in prenosni vodi. Do izgube habitatov lahko pride tudi na obmorskih in obalnih območjih. Izguba habitatov bo večja, kjer so nameščeni podzemni kabli; • onesnaževanje sedimentov in povezani hidrološki vplivi, kadar so prizadeti vrste in habitati, ki so odvisni od površinskih voda. Prizadeti so lahko losos, piškur, primorski koščak in potočna bisernica; • onesnaževanje površinske in podzemne vode z onesnaževali (npr. gorivi, mazivi in betonom) med gradnjo. Prizadeti so lahko losos, piškur, primorski koščak in potočna bisernica; • vznemirjanje vrst med dejavnostmi gradnje in vzdrževanja. Med vrstami, ki so lahko prizadete, so ptice selivke in ptice prezimovalke na obalnih in sladkovodnih posebnih območjih varstva; morski sesalci, kadar pride do medsebojnega povezovanja infrastrukture na morju in kopnem; vidre in vodomci, kadar razvojni projekt poteka v bližini ali na križišču vodotokov; netopirji, kadar razvojni projekt vpliva na gozdne površine, mejice ali gnezdišča.

S presojo je bilo ugotovljeno, da lahko razvoj nove infrastrukture za proizvodnjo energije v povezavi z drugim gospodarskim razvojem povzroči izgubo habitatov in/ali vrst, razdrobljenost vrst/populacij in spremembe kakovosti/količine vode. Ta morebitna navzkrižja bi bilo mogoče

ublažiti z ukrepi, opisanimi v nadaljevanju ustrezne presoje, in bi se po potrebi obravnavala z okoljsko presojo na nižji ravni.

Presoja morebitnih pomembnih vplivov in predlog ukrepov za ublažitev

Kot je navedeno zgoraj, izvedbeni program Grid25 zagotavlja okvirni pregled splošnega pristopa, predlaganega za prihodnji razvoj omrežja, in ne predpisuje natančno lokacije infrastrukture. Kot tak omejuje raven presoje, ki se lahko izvede, in pomeni, da je treba izvesti splošno presojo morebitnih pomembnih vplivov. Zato so bili vplivi in občutljivosti proučeni na splošno. S presojo so bile opredeljene vrste vplivov na prizadete habitate in vrste, ki jih je mogoče predvideti za naslednje glavne elemente izvedbenega programa:

- nadzemne prenosne vode;
- podzemne kable;
- gradnjo novih razdelilnih transformatorskih postaj in razširitev obstoječih;
- okrepitev prenosnega sistema v regijah.

Za zadnje navedeno so bile opredeljene glavne občutljivosti v posamezni regiji in navedena priporočila za preprečitev pričakovanih vplivov (npr. izogibanje nekaterim posebej občutljivim območjem pri krepitvi prenosnega sistema v regiji, spodbujanje umeščanja razdelilnih transformatorskih postaj in nadzemnih poti na mestna zemljišča ali območja zgoščenih koridorjev starodavnih naselbin in hkrati izogibanja občutljivejšemu višje ležečemu zaledju itd.).

S presojo so bili opredeljeni tudi vplivi več projektov razvoja omrežja, ki so napredovali do faze podrobnega načrtovanja (čeprav umestitev in potek teh projektov še nista določena), na območja Natura 2000, ki so v njihovi bližini in bi jih zato lahko prizadeli posamezni zadevni projekti.

Zaradi strateške narave izvedbenega programa Grid25 v zadevni fazi ni bilo mogoče z gotovostjo trditi, da izvedbeni program ne bo škodljivo vplival na celovitost omrežja Natura 2000. Zato so bili predlagani ukrepi za ublažitev, da bi se preprečili pomembni vplivi.

Predlagani sta bili dve ravni ukrepov za ublažitev. Prva raven ukrepov bo usmerjala strateški pristop k blaženju vplivov, druga raven ukrepov za ublažitev pa se bolj osredotoča na posamezne vplive in se uporablja, kadar so na podlagi presoje vplivov na okolje na ravni projekta in ustrezne presoje opredeljeni pomembni vplivi.

Splošni ukrepi za ublažitev so opisani za glavne kategorije opredeljenih vplivov ter za glavne habitate in vrste, ki bi lahko bili prizadeti. V zvezi s splošno izgubo in vznemirjanjem habitatov so na primer ukrepi za preprečevanje in ublažitev opisani za visoka barja in šotišča, ptice, netopirje, vidre, od vode odvisne habitate in vrste, potočne bisernice, druge zavarovane vrste itd.

Pri proučevanju ukrepov za ublažitev bo imelo prednost predvsem preprečevanje vplivov in njihovo blaženje, če jih ni mogoče preprečiti. Poleg tega bo za vse projekte na nižji ravni, ki izhajajo iz izvajanja izvedbenega programa, izvedena ustrezna presoja, ko bodo znane nadaljnje podrobnosti načrtovanja in umestitve.

Šteje se, da z vključitvijo ukrepov za ublažitev izvajanje izvedbenega programa Grid25 ne bo pomembno škodljivo vplivalo na celovitost omrežja Natura 2000. Kljub temu bodo vsi projekti, ki se bodo izvajali v okviru izvedbenega programa, pregledani, po potrebi pa bo v zvezi z njimi izvedena tudi ustrezna presoja.

Vir: Natura Impact Statement in support of the Appropriate Assessment of the Grid25 implementation programme. Na voljo na spletnem naslovu:

<https://www.eirgridgroup.com/site-files/library/EirGrid/Natura-Impact-Statement-in-Support-of-the-Appropriate-Assessment-of-the-Grid25-Implementation-Plan.pdf>.

2. NUJNI RAZLOGI PREVLAJUJOČEGA JAVNEGA INTERESA

2.1 Primeri različnih vrst nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa in njihova utemeljitev

Člen 6(4) direktive o habitatih:

„Če je treba kljub negativni presoji posledic za območje izvesti načrt ali projekt iz *nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa*, vključno tistih *socialne ali gospodarske narave*, in ni drugih ustreznih rešitev, država članica izvede vse izravnalne ukrepe, potrebne za zagotovitev varstva celovite usklajenosti Nature 2000. O sprejetih izravnalnih ukrepih obvesti Komisijo.

Če je zadevno območje območje s prednostnim naravnim habitatnim tipom in/ali prednostno vrsto, se lahko upoštevajo le razlogi, povezani z *zdravjem ljudi ali javno varnostjo*, ali *koristnimi posledicami bistvenega pomena za okolje ali drugimi, po predhodnem mnenju Komisije nujnimi razlogi prevladujočega javnega interesa*.“

I. Nujni razlogi prevladujočega javnega interesa socialne ali gospodarske narave (območje z neprednostnimi ciljnimi značilnostmi)

Projekt: predlagana nadgradnja obstoječe čistilne naprave na jezeru Lough Talt v grofiji Sligo (Irski, 2019).

Opis projekta in območja Natura 2000:

Gorsko jezero Lough Talt, ki je del posebnega ohranitvenega območja IE0000633 Lough Hoe Bog, se že od 50. let prejšnjega stoletja uporablja kot vir vode za več kot 13 000 prebivalcev prek ene same čistilne naprave. Nadgradnja čistilne naprave je potrebna za zagotovitev stalne oskrbe s pitno vodo v skladu s sedanjimi ravni odvzema. S hidrogeološkimi raziskavami je bilo ugotovljeno, da v daljših obdobjih suhega vremena odvzem vode iz jezera prispeva k precejšnjemu upadu gladine jezera, kar škodljivo vpliva na habitat Gejerjevega vrtenca (*Vertigo geyeri*). Za preprečitev tega vpliva bi bilo treba v precejšnjem delu leta odvzem zmanjšati za približno 50 %.

Čeprav vrsta *V. geyeri* na območju ni bila evidentirana od leta 2007, se njena populacija šteje za pomembno na ravni države in jo je treba obnoviti. S predlaganimi ohranitvenimi ukrepi se bo s sistemom namakanja in ponovne vzpostavitve mokrišč izboljšalo stanje habitata. Vendar pa se z njimi ne zmanjšujejo pretekle izgube vrste zaradi obremenitev, ki so posledica odvzema. S predlaganim projektom se bo še naprej spreminjala abiotska in biotska dinamika, ki določa strukturo in funkcijo populacije vrste *V. geyeri*, s čimer bodo nastajale zamude pri doseganju cilja njenega ohranjanja.

Druge ustrezne rešitve:

Ocenjenih je bilo sedem drugih ustreznih rešitev, vključno s scenarijem „brez ukrepanja“ (nična možnost), in sicer glede na njihove zdravstvene, družbene in ekološke vplive. Edina takojšnja kratkoročna razpoložljiva možnost je, da se zagotovi nadgradnja čiščenja na območju obstoječe čistilne naprave in tako pri čiščenju izboljša zaščita pred parazitskimi protozoi in preseženimi vrednostmi okoljskih onesnaževal trihalometanov (THM). Ta nadgradnja bo za približno 7–10 let zagotovila varno pitno vodo za lokalno prebivalstvo, medtem pa se bo razvila in izvedla dolgoročno trajnostna rešitev.

Utemeljitev nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa:

Zagotavljanje varne in zanesljive pitne vode več kot 13 000 prebivalcem.

Predlagani izravnalni ukrepi:

Obnova trajnostne populacije Gejerjevega vrtenca na posebnem ohranitvenem območju je predlagana v okviru podrobnega programa začasnega namakanja ključnega habitata karbonatnega nizkega barja, dokler se na območju ne odpravi obremenitev zaradi odvzema. V povezavi z upravljanjem namakanja so v štiriletnem obdobju predlagani stalno spremljanje delovanja namakalnega sistema in postopne selitve polžev v habitat nizkega barja, tako da se najprej preselijo manj občutljive vrste, na koncu pa še vrsta *Vertigo geyeri*, in sicer z drugega posebnega ohranitvenega območja, kjer ima ugodno stanje ohranjenosti.

II. Utemeljitev nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa: zaščita življenj in premoženja

Projekt: uvedba vodljivega protipoplavnega polderja Rösa (Nemčija, 2014).

Opis projekta in območja Natura 2000:

Cilj projekta je nadgraditi sedanje protipoplavne konstrukcije suhega polderja blizu vasi Rösa na raven zaščite HQ₂₀₀ (najvišja raven pri največjem izpustu, do katerega pride enkrat na 200 let). Glavni elementi projekta so: približno 7,5 km obnovljenih nasipov, širokih 5 m na dnu in 3 m na vrhu; nove naprave za dotok in izpust ter protipoplavna zidova, dolga 1 225 m in 310 m. Obstoječi nasipi zagotavljajo samo zaščito pred HQ₁₀₀, zaradi nepredvidljivih ekstremnih vremenskih dogodkov pa obstaja verjetnost poplav, ki presegajo to raven ter bi lahko resno poškodovale naselja in industrijske objekte nižje od obstoječega polderja.

Projekt naj bi se izvajal na posebnem ohranitvenem območju DE4340301 Muldeae oberhalb Pouch, pri čemer bi z neposredno rabo zemljišč vplival na naslednje ciljne habitatne tipe: 6430 – 604 m² (0,17 % območja tega habitatnega tipa na posebnem ohranitvenem območju); 6510 – 40 665 m² (20,33 %); 91F0: 456 m² (0,46 %). V skladu z uradno nemško metodologijo za presojo pomembnosti vplivov se vsi ti vplivi štejejo za „pomembne“ (vključno s tistimi z domnevno zanemarljivo rabo zemljišč, saj se poleg samega deleža rabe zemljišč upošteva še veliko drugih dejavnikov).

Druge ustrezne rešitve:

Zaradi značilnosti rečne doline ni drugih ustreznih rešitev za projekt, ob iskanju drugih ustreznih rešitev pa je bilo izvedenih več manjših prilagoditev projekta, s katerimi se bodo zmanjšali njegovi škodljivi vplivi (na primer sprememba naklona nasipa, ki omogoča ponovno vzpostavitev travišč, manjše premestitve nasipov in zidov itd.).

Utemeljitev nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa:

Izgradnja polderskega nasipa je nujna za povečanje varnosti nasipa in zaščito prebivalstva pred poplavami. Zato je glavna utemeljitev nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa povezana z javno varnostjo in zdravjem ljudi.

Predlagani izravnalni ukrepi:

Habitatni tip 6430 bo oblikovan znotraj posebnega ohranitvenega območja v razmerju 1 : 8. Habitatni tip 6510 bo ponovno oblikovan na pobočjih nasipa, ki so večinoma zunaj posebnega ohranitvenega območja, v razmerju 1 : 5. Izgubljeni gozdni habitatni tip 91F0 (kakovosti „D“) bodo nadomeščeni z zasaditvijo novega gozda z enako sestavo vrst v razmerju 1 : 4 in zasaditvijo drevesnega „pokrova“ vzdolž obstoječih gozdov v razmerju 1 : 16, ki so vsi večinoma zunaj območja. Da bi se ohranila usklajenost omrežja, se bo posebno ohranitveno območje povečalo, da bo zajemalo lokacije izravnalnih ukrepov.

III. Utemeljitev nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa: drugi razlogi, vključno s socialnimi in ekonomskimi

Projekt: javna naročila za hitri vlak med Toursom in Bordeauxom (Francija, 2013).

Opis projekta in območja Natura 2000:

Projekt je namenjen izgradnji nove proge za hitri vlak med Toursom in Bordeauxom. To vključuje izgradnjo nove proge (302 km) in njene povezave z obstoječimi železniškimi progami (38 km) ter stranskih poti, povodij, objektov za oskrbo z električno energijo, nad- in podvozov (za kmetijske poti, prehode živali), delovnih ploščadi in pomožnih objektov.

Proga naj bi prečila štiri posebna območja varstva (FR5412006 Vallée de la Charente en amont d'Angoulême, FR5412018 Plaines du Mirebelais et du Neuvilleois, FR5412021 Plaines de Villefagnan in FR5412022 Plaine de la Mothe St Héray Lezay) ter dve posebni ohranitveni območji (FR5402010 Vallée du Lary et du Palais in FR5400405 Coteaux calcaires laine de la Mothe St Héray Lezay). Škodljivi vplivi vključujejo verjetno uničenje 1,9 ha mokrih travnikov in 4,2 ha sekundarnih habitatov, ki so pomembni za ohranitev kosca *Crex crex*. Poleg tega bo proga neposredno vplivala na 185 ha in posredno (vznemirjanje) na 2 947 ha potencialnih habitatov male droplje *Tetrax tetrax*; povzročila uničenje 2 ha habitata (moke resave) barjanskega okarčka *Coenonympha oedippus*, uničenje 0,35 ha območja z eno od največjih pojavnosti polnaravnih suhih travišč in grmiščnih faciesov na karbonatnih tleh (*Festuco-Brometalia*) habitatnega tipa 6210 ter razdrobljenost lokalne povezljivosti tega habitata.

Druge ustrezne rešitve:

Izvedena je bila presoja treh drugih ustreznih rešitev za progo. Kar zadeva progo za visoke hitrosti, ne obstaja prav veliko prožnosti za uvedbo delnih preusmeritev proge, pri čemer je bilo ugotovljeno, da izbrana možnost najmanj škodljivo vpliva na območja Natura 2000, hkrati pa je še vedno tehnično izvedljiva.

Utemeljitev nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa:

Ta proga za visoke hitrosti (TGV) je s 340 km nove proge med Toursom in Bordeauxom eden od najpomembnejših železniških projektov v evropskem merilu. Z njo bo vzpostavljena učinkovita povezava na atlantski obali za zadovoljitev vse večjih potreb po mobilnosti. S komercialno hitrostjo 300 km/h bo potnikom olajšala potovanje in izboljšala prometne povezave z mesti ob progi. S potovalnim časom dobri dve uri za povezavo med Parizom in Bordeauxom postaja konkurenčna prednost železniškega prevoza pred letalskim prevozom odločilnega pomena in s tem spodbuja prehod na drugo obliko prevoza. Ta projekt bo imel ključno vlogo pri krepitevi vseevropske osi, ki regije severne in vzhodne Evrope prek atlantske obale povezuje z jugozahodom Francije in Iberskim polotokom.

Okrepil bo tudi dejavnosti na zadevnih ozemljih: izboljšanje konkurenčnosti in širitev trgov za regionalna podjetja; olajševanje potovanj za dejavnosti, ki zahtevajo visoko mobilnost, kar je pomemben argument za vzpostavitev nove poslovne enote ali selitev iz Pariza v zadevne regije; razvoj turizma, zlasti kratkotrajnega bivanja; ustvarjanje delovnih mest med gradnjo in obratovanjem; razvoj večjih urbanističnih projektov. Za potnike je vlak hitro in udobno prevozno sredstvo, ki je 34-krat varnejše od avtomobila. Vlak TGV lahko prepelje do 1 000 potnikov pri hitrosti 300 km/h. Je tudi energijsko učinkovit in prostorsko varčen način potovanja.

Vlaki za visoke hitrosti imajo ključno vlogo pri zniževanju stroškov energije in trajnostnem razvoju regij. Ustvarjajo 20-krat manj toplogrednih plinov kot avtomobili in 45-krat manj kot letala. Ne povzročajo lokalnega onesnaževanja ozračja: električni vlaki zagotavljajo 90 % prometa. Za skupnost so stroški prevoza potnikov ali blaga po cesti v smislu onesnaževanja, nesreč in podnebnih vplivov 4,5-krat višji od stroškov prevoza z vlakom.

Predlagani izravnalni ukrepi:

Kupljenih je bilo 35 ha za kosce, da bi se nadomestila izguba 6,1 ha habitata. Za droplje bo shema izravnave na treh posebnih območjih varstva zajemala 702 ha: 160 ha bo kupljenih, za 542 ha pa bo podpisana pogodba o upravljanju z ukrepi, ki bodo skladni z načrti upravljanja posebnih območij varstva. Predviden je program spremljanja, v programu ponovnega naseljevanja pa bo sodeloval zasebni subjekt. Kupljenih bo 5 ha zemljišča s habitatnim tipom 6210 (izravnava v razmerju 1 : 14).

IV. Utemeljitev nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa: drugi razlogi na podlagi mnenja Komisije

Projekt: poglobitev plovne poti Donave med Straubingom in Vilshofnom; odsek Straubing–Deggendorf (Nemčija, 2019).

Opis projekta in območja Natura 2000:

Na reki Donavi med Straubingom in Deggendorfum (približno 40 km) niso bili nikoli vzpostavljeni pogoji za plovbo v obdobjih nizkega vodostaja (ugrez 2 m) – v nasprotju z odsekom gorvodno (2,9 m) in dolvodno (2,7 m) –, zaradi česar to predstavlja ozko grlo. Ugrez 2,5 m se lahko doseže samo pri srednjem vodostaju, ki je na voljo samo 144 dni na leto. Cilj projekta je odpraviti to oviro za plovbo in oblikovati izboljšane ukrepe varstva pred poplavami. Rezultat končne zasnove bo poglobitev rečne struge za 20 cm, tj. na –2,2 cm v primerjavi s sedanjim nizkim vodostajem, ki znaša –2 m. Rečna struga bo za 45 cm, tj. na –2,65 cm, dodatno poglobljena tudi na 9,7-kilometerskem odseku. Medtem bi morali ukrepi varstva pred poplavami zagotavljati zaščito pred Q_{100} (največji izpust, do katerega pride enkrat na 100 let).

Na odseku Straubing–Vilshofen, ki ga projekt zadeva, se zgodi največ nesreč zaradi sedanjega profila ladijske plovne poti. Glede na študijo naj bi se število nesreč na leto zaradi vse večjega obsega prometa do leta 2025 povečalo z 39 (2004) na 55,4.

Projekt bo vplival na veliko posebno ohranitveno območje (4 720 ha) DE7142301 Donauauen zwischen Straubing und Vilshofen. Verjetni pomembni vplivi, posredni, neposredni in v povezavi z drugimi načrti ali projekti, so bili ugotovljeni za sedem vrst rib, eno vrsto metuljev in eno vrsto mehkužcev ter sedem habitatnih tipov, vključno s prednostnimi aluvialnimi gozdovi habitatnega tipa 91E0* z vrstama *Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior*.

Druge ustrezne rešitve:

Poleg izbrane zasnove projekta je bila temeljita presoja izvedena tudi za štiri druge ustrezne rešitve in „nično možnost“. Nobena od drugih ustreznih rešitev ne bi zagotovila vpliva, ki bi bil znatno manjši od vpliva izbrane možnosti, saj bi bodisi zajemale večjo površino posebnega ohranitvenega območja kot predlagani projekt bodisi bi pomembno vplivale na večji habitat zavarovanih vrst.

Utemeljitev nujnih razlogov prevladujočega javnega interesa:

a) Izpolnitev cilja nacionalne in evropske prometne politike: s poglobitvijo Donave med Straubingom in Vilshofnom se odpravlja vrzel v obstoječi povezavi plovni poti, ki Severno morje prek Rena, Majne, kanala Majna–Donava in Donave povezuje s Črnim morjem. V skladu z Uredbo EU št. 1315/2013 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja zvezna plovna pot po Donavi tvori del jedrnega omrežja evropskega omrežja TEN-T in je velikega gospodarskega interesa za Evropo.

b) Boljša povezljivost za pristanišča na celinskih plovni poteh: s projektom se bodo izboljšale razmere za plovbo na območju projekta v času nizkega vodostaja Donave. Za razliko od drugih

načinov prevoza ima ladijski prevoz po Donavi še vedno proste prevozne zmogljivosti, ki bi se lahko s poglobitvijo ladijske plovne poti učinkoviteje izkoriščale.

c) Varnost in enostavnost plovbe: z izvedbo projekta bi se lahko kljub povečanju prometa zmanjšala pogostost nesreč s predvidenih 55,4 na 42,4 na leto.

d) Predvideno povečanje prometa: obseg tovora naj bi se do leta 2025 povečal s 7 milijonov ton/leto (2007) na 9,7 milijona ton/leto ali za 50 %, tj. na 10,5 milijona ton/leto.

Predlagani izravnalni ukrepi:

Vsi prizadeti habitatni tipi, vključno s prednostnim 91E0*, bodo nadomeščeni z oblikovanjem novih habitatov v razmerju 3 : 1. Za vrsto *Maculinea nausithous* bodo oblikovani novi habitatni travnišči, novi habitatni pa bodo oblikovani tudi za vrsto *Unio crassus*, in sicer v obliki novih rečnih otokov in rečnih rokavov (slednje bodo uporabljale tudi prizadete vrste rib). Predvideni sta dolgoročno spremljanje in upravljanje ohranjanja novih habitatov.

Mnenje Komisije (celotna različica je objavljena na spletnem naslovu:

https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/opinion_en.htm):

3. IZRAVNALNI UKREPI

3.1 Primeri izravnalnih ukrepov iz člena 6(4)

Načrt ali projekt	Medkrajevna železniška proga med dvema vozliščema in obnova 100 let starega mostu v Baden-Württembergu (Nemčija). Projekt vključuje površinske trase, ki bodo skrajšane z izgradnjo tunelov.
Prizadeto območje Natura 2000	Prizadeto območje je DE 7220-311 „Glemswald und Stuttgarter Bucht“ (3 813 ha, razdeljeno na 31 podobmočij).
Vpliv	Vplivi so posledica rabe zemljišč ter poznejše izgube in degradacije habitatov, vključno s sečnjo odraslih dreves. Prizadete dobrine v interesu Skupnosti so: <i>vrsta</i> : populacija prednostne vrste <i>Osmoderma eremita</i> iz Priloge II k direktivi o habitatih v ugodnem stanju ohranjenosti; <i>habitat</i> : nižinski ekstenzivno gojeni travniki habitatnega tipa 6510 (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>).
Izravnalni ukrepi	– Določitev 50 ha zemljišča v bližini nacionalnega naravnega rezervata (<i>Neuweiler Viehweide</i>) kot območja Natura 2000. – Upravljanje določenega območja, namenjenega vrsti <i>*Osmoderma eremita</i> , z obnovitvijo bistvenih ekoloških značilnosti, potrebnih za preživetje vrste. Upravljanje določeno zemljišče povezuje dve obstoječi osrednji zavarovani območji, ki sta bili ločeni, z vplivom ekološke meje na prednostno vrsto. Rezultat ciljno usmerjenega upravljanja naj bi bila ohranitev ugodnega stanja ohranjenosti prednostne vrste. <i>Vir: C(2018) 466 final z dne 3. januarja 2018.</i>

Načrt ali projekt	Cesta B173 med kraji na Bavarskem (Nemčija)
Prizadeto območje Natura 2000	Prizadeto območje je območje, pomembno za Skupnost, DE 5833-371 Maintal von Theisau bis Lichtenfels (872 ha), ki se večinoma prekriva s posebnim območjem varstva DE 5931-471.02 Täler von Oberem Main, Unterer Rodach und Steinach. Posebno območje varstva je na območju bolj prizadeto kot območje, pomembno za Skupnost. Funkcionalnost območja je povezana z devetimi drugimi območji Natura 2000 v celinski biogeografski regiji. Območja sestavljajo habitatni na poplavni ravnici s stoječo in tekočo vodo.
Vpliv	Trasa ceste seka omrežje Natura 2000, njeni vplivi pa izhajajo iz rabe zemljišč (izguba habitatov) ter vznemirjanja/degradacije habitatov in vrst med gradnjo in upravljanjem ceste, večinoma zaradi odlaganja dušika. Podrobneje: habitatni tipi iz Priloge I, na katere projekt vpliva: šest, od tega en

	<p>prednostni (91E0*);</p> <p>vrste iz Priloge II, na katere projekt vpliva: pet, od tega tri tudi iz Priloge IV.</p> <p>Pomembni vplivi na:</p> <p>habitatne tipe 3150, 6430, 6510 in 91E0* iz Priloge I k direktivi o habitatih;</p> <p>vrsto ptic <i>Circus aeruginosus</i> iz Priloge I k direktivi o pticah</p>
Izravnalni ukrepi	<p>Sorazmernost pri izravnavi za uravnoteženje izgube habitatov v okviru celovite usklajenosti omrežja Natura 2000 je bila določena pri:</p> <p>razmerju 1 : 3 za habitatne tipe 3150, 6430 in 91E0* ter razmerju 1 : 6 za habitatni tip 6510.</p> <p>Povečanje območja, pomembnega za Skupnost, za 2 ha.</p> <p>Oblikovanje območja habitata <i>trstičja</i> za vrsto <i>Circus aeruginosus</i>.</p> <p>Finančni načrt ter načrt spremljanja in vrednotenja.</p> <p>Evropska komisija ta načrt izravnave pogojuje z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izvajanjem v skladu z delovnim načrtom, ki so ga Evropski komisiji predložili nemški organi; – poročili o spremljanju in vrednotenju v skladu s predloženim delovnim načrtom, kot je bil dogovorjen z nemškimi organi. Poročilo mora biti dostopno javnosti na internetu; – rezultati spremljanja in vrednotenja za omrežje Natura 2000, ki jih je treba upoštevati za predvidevanje vrednotenja in pregledov izravnalnih ukrepov ter ukrepov za ublažitev, povezanih s projektom; – izpolnjevanjem zavez v zvezi z omrežjem Natura 2000 s strani Nemčije za območje DE 5833 - 371 v skladu s členom 4(4) in členom 6(1) direktive o habitatih. <p><i>Vir: C(2015) 9085 final z dne 18. decembra 2015.</i></p>

Načrt ali projekt	<p><i>Državna cesta B 252/B 62; 17,56 km nove ceste, ki bo obšla občine Münchhausen, Wetter in Lahntal (Hesse).</i></p> <p>Povezava v smeri sever–jug med regijama Paderborn-Korbach in Marburg-Gießen. Državna cesta B 62 Biedenkopf prek Cölbeja povezuje z medkrajevno osjo Gießen–Marburg–Kassel.</p> <p>Nova trasa vključuje spremembo velikosti in premestitev javne infrastrukture, kot so javne ceste, energetska omrežja, železnica in plinovod.</p>
Prizadeto območje Natura 2000	<p>V obseg ustrezne presoje je bilo vključenih več območij Natura 2000. Ugotovitve so bile naslednje:</p> <p>območje DE 5017-305 „Lahnhängen zwischen Biedenkopf und Marburg“:</p>

	<p>projekt ne bo škodljivo vplival na to območje;</p> <p>območje DE 5018-401 „Burgwald“: projekt bo pozitivno vplival na to območje, saj se bo izvajal dlje od območja in bo zmanjšal večino prometne obremenitve obstoječe državne ceste B 252;</p> <p>območje DE 5118-302 „Obere Lahn und Wetschaft mit Nebengewässern“: projekt bo pomembno vplival na to območje.</p>
Vpliv	<p>Trasa državne ceste B 252/B 62 seka omrežje Natura 2000 na treh lokacijah. Neposredna pritiska sta izguba in degradacija habitatov; obstajajo vplivi pregrade in odlaganja dušika, ki z vznemirjanjem habitatov in njihovo degradacijo na splošno vplivajo na habitate in vrste. Dobrine, ki so izpostavljene pomembnim posledicam teh vplivov, so:</p> <p>– habitatna tipa iz Priloge I k direktivi o habitatih:</p> <p>91E0* (aluvialni gozdovi z vrstama <i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i>) in</p> <p>3260 (vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez <i>Ranunculion fluitantis</i> in <i>Callitricho-Batrachion</i>;</p> <p>– vrsti iz Priloge II k direktivi o habitatih:</p> <p><i>Cottus gobio</i> in <i>Lampetra planeri</i>.</p> <p>Vsi habitatni tipi in drugi habitati vrst iz Priloge I so izpostavljeni pomembnim vplivom zaradi povečane ravni odlaganja dušika. Povečana obremenitev s sedimenti pomembno škodljivo vpliva na vse v vodi živeče vrste. Največja škoda, neposredna ali posredna, je povzročena habitatnemu tipu 91E0* zaradi gnojenja in zakisljevanja z dušikovimi plini.</p>
Izravnalni ukrepi	<p>Izguba habitatnega tipa 91E0* (aluvialni gozdovi z vrstama <i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i>):</p> <p>izravnava neposrednih vplivov: razmerje 1 : 3.</p> <p>izravnava posrednih vplivov: razmerje 1 : 2.</p> <p>Vir: C(2012) 3392 z dne 29. maja 2012.</p>

Načrt ali projekt	<p>Poglobitev in razširitev ladijske plovne poti po reki Majni na odsekih Wipfeld, Garstadt in Schweinfurt (Bavarska/Nemčija)</p> <p>Glavni namen projekta je razširiti obstoječo plovno pot po reki Majni med vodnimi zapornicami v Wipfeldu (kilometrski mejnik 316,12) in Ottendorfom (kilometrski mejnik 345,29) s 36 na 40 m ter poglobiti plovno pot po reki s sedanjih 2,5 m na 2,9 m. S tem se bo povečala zmožnost fizičnega manevriranja ladij.</p>
Vpliv	<p>Prizadeta bi bila zlasti prednostni habitatni tip v interesu Skupnosti 91E0* (aluvialni gozdovi z vrstama <i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i>) in habitatni tip 6510 (nižinski ekstenzivno gojeni travniki). Neposredna škoda bi nastala za oba habitatna tipa, kar bi vključevalo izgubo površine v velikosti 9 460 m² za habitatni tip 91E0* in 6 440 m² za</p>

	habitatni tip 6510.
Prizadeto območje Natura 2000	<p>V obseg ustrezne presoje je bilo vključeno podomrežje omrežja Natura 2000, ki meji na vodotok. Ugotovitve ustrezne presoje za območje Natura 2000 so bile:</p> <p>območje „Maintal zwischen Schweinfurt und Dettelbach“ (posebno območje varstva): brez pomembnih vplivov;</p> <p>območje „Mainau zwischen Grafenrheinfeld und Kitzingen“ (območje, pomembno za Skupnost): pomembni vplivi;</p> <p>območje „Maintal bei Sennfeld und Weyer“ (območje, pomembno za Skupnost): pomembni vplivi.</p> <p>Območja s pomembnimi vplivi merijo 1 706 ha.</p>
Izravnalni ukrepi	<p>Sorazmernost je bila dogovorjena pri:</p> <p>habitatnem tipu 6510: razmerje znaša skoraj 1 : 7;</p> <p>habitatnem tipu 91E0*: razmerje znaša skoraj 1 : 4.</p> <p>V zadnjem navedenem primeru se pri razmerjih upošteva, da lahko obdobje ponovnega oblikovanja habitata traja več desetletij.</p> <p>Območje izravnave je lokalno, saj je potrebno ekološko funkcionalnost mogoče najti v bližini.</p> <p>Prizadeta območja Natura 2000 bodo povečana s predlaganimi izravnalnimi ukrepi ter pozneje določena in priglašena s strani države članice. Na poplavnem območju Schweinfurt in Wipfeld je skupno predvidenih deset ukrepov.</p>

3.2 Časovni vidiki izravnalnih ukrepov

Nemčija – časovni vidiki izravnalnih ukrepov (izvleček iz dokumenta LANA 2004)⁴

Ukrepi za zagotovitev skladnosti bi morali biti ob nastanku škode, če so tehnično izvedljivi, že izvedeni in funkcionalni. Po mnenju Evropske komisije je ponovno oblikovanje primerne habitata za prizadete vrste kot ukrep za zagotovitev skladnosti dopustno samo, če „je oblikovano območje na voljo v času, ko prizadeto območje izgublja svojo naravno vrednost“ (EVROPSKA KOMISIJA, 2000:49).

Med strokovnjaki obstaja široko soglasje, da bi bilo treba ukrepe za zagotovitev skladnosti izvesti že pred izvajanjem projekta (začetkom gradnje) ali vsaj pred začetkom bistvenega poslabšanja stanja zadevnega območja Natura 2000, tako da so ob nastanku škode pripravljeni za uporabo in čim bolj funkcionalni (npr. BAUMANN in drugi, 1999:470; AG FFH VERTRÄGLICHKEITSPRÜFUNG, 1999:72; SSYMANK in drugi, 1998:39; WEYRICH, 1999:1704; EVROPSKA KOMISIJA, 2000:49; SCHRÖDTER, 2001:17; FGSV, 2002:18; BERNOTAT, 2003:25).

V zvezi s tem zvezno upravno sodišče (sodba z dne 17. maja 2002) navaja tudi nevarnost „zakasnitve pri funkcionalnosti“. EVROPSKA KOMISIJA (2000:50) zahteva, da je rezultat ukrepa praviloma operativen, ko nastane škoda na območju, povezanem s projektom, razen če je

⁴ LANA/stalni odbor LANA „ureditev posegov“ (2004): tehnične zahteve za ukrepe, da se zagotovi skladnost na podlagi člena 34, odstavek 5, nemškega zveznega zakona o varstvu narave (BNatSchG) – Priloga k točki dnevnega reda 4.6 87. sestanka delovne skupine LANA 4. in 5. marca 2004.

mogoče dokazati, da ta sočasnost ni potrebna za zagotovitev prispevka območja k omrežju Natura 2000.

Vsekakor so te zakasnitve pri funkcionalnosti lahko – če sploh – dopustne le, če je mogoče z gotovostjo pričakovati, da se bo z izvedenimi ukrepi zagotovila potrebna izravnava in s tem ponovna vzpostavitev skladnosti (RAMSAUER, 2000:608).

V vsakem posameznem primeru je treba zato proučiti, ali so v okviru ekološke usklajenosti omrežja Natura 2000 te zakasnitve pri funkcionalnosti lahko dopustne ali ne. V nadaljevanju sta opisani taki skupini primerov (primer A: popolna funkcionalnost ukrepov za zagotavljanje usklajenosti, ki je potrebna v času poslabšanja stanja; primer B: v času poslabšanja stanja ni potrebna popolna funkcionalnost ukrepov).

Če zakasnitev pri funkcionalnosti ni mogoče uskladiti z ustreznim ciljem ohranjanja, je treba zadržati priznanje ukrepa kot ukrepa za zagotovitev usklajenosti.

Primer A: popolna funkcionalnost ukrepov za zagotavljanje usklajenosti, ki je potrebna v času poslabšanja stanja.

Habitatni tip ali habitati, ki jih potrebuje vrsta, morajo biti popolnoma funkcionalni, preden pride do poslabšanja stanja, zlasti če obstaja nevarnost izgube zadevne (delne) populacije vrste, ki je zavarovana v skladu s Prilogo 2 k direktivi o habitatih ali Prilogo 1 k direktivi o pticah. V takih primerih se lahko samo ukrepi, ki so izvedeni vnaprej in v času posega že učinkujejo, štejejo za zadostne ukrepe za zagotovitev usklajenosti. Iz razlogov ohranjanja narave zakasnitev pri funkcionalnosti ne more biti dopustna.

V bistvu je čas, ki ga habitati vrst potrebujejo za razvoj, odvisen, na eni strani, od obdobj lokalnega razvoja zadevnih habitatov in, na drugi strani, od dostopnosti območij v okviru potrebne ponovne naselitve. Potencial vrst za ponovno naselitev je med drugim določen s prostorsko porazdelitvijo vrst, pojavom konkretnih središč porazdelitve in izvornih populacij v geografski bližini, mobilnostjo in sposobnostjo posamezne vrste za širitev ter neovirano dostopnostjo območij.

Če poseg močno vpliva na posamezne pojave vrste ali vrst, ki so malo mobilne, obstaja zelo majhna verjetnost, da bo habitat, oblikovan z ukrepi za zagotovitev usklajenosti, na novo ali ponovno naseljen od zunaj. Pri tem je ključnega pomena, da se habitati vnaprej razvijejo čim bližje prizadeti populaciji in da lahko isti osebki ali populacije naselijo habitat že pred posegom kot ubežni habitat. Ponovne naselitve habitata pozneje pogosto ni več mogoče brezpogojno zagotoviti po bistveni oslavitvi populacije.

V primeru habitatnih tipov je čas razvoja habitatov določen z njihovo sposobnostjo obnavljanja in abiotskimi razmerami na območju, ki jih je treba ustvariti, ter naselitvijo značilnih rastlinskih in živalskih vrst (glej na primer RIECKEN in drugi, 1994:21 in naslednje). Popolno funkcionalnost v smislu primera A je mogoče doseči samo za habitatne tipe, ki imajo krajši čas razvoja.

Vnaprejšnje izvajanje ukrepov

Da bi bilo mogoče v okoliščinah iz primera A še naprej ukrepati, morata biti financiranje in izvajanje ukrepov omogočeni že pred končno odobritvijo projekta (...). V praksi na primer obstaja možnost, da se območje zavaruje že pred sklepom o odobritvi načrta s pripravljalnimi deli pred pridobitvijo zemljišča ali predčasno pridobitvijo zemljišča. Načeloma postopki po korakih zagotavljajo ugodnejše pogoje za to.

Zaradi posebne zahteve glede pravne varnosti pri poznejšem sklepu o odobritvi morajo biti pri predhodnem postopku presoje vplivov na živalske in rastlinske vrste ter habitate (npr. za

določitve koridorjev ali v postopkih prostorskega načrtovanja) glavne odločitve o predmetu, lokaciji in obsegu ukrepov za zagotavljanje usklajenosti pogosto sprejete že v fazi osnutka (glej na primer KÜSTER, 2001). Če struktura projekta ostane enaka, se te odločitve ob odobritvi projekta ne bodo bistveno spremenile; ukrepi se lahko izvedejo vnaprej, takoj ko postane jasno, da je projekt v osnovi izvedljiv.

Instrumenti za območja dopolnjevanja in izravnalni ukrepi, ki so že bili vzpostavljeni v drugih okvirih, kažejo tudi, da je predčasno izvajanje ukrepov mogoče in se z vidika načrtovanja lahko prenese v prakso (glej na primer AMMERMANN in drugi, 1998, BUNZEL in BÖHME, 2002). Tu bi se lahko kot dopolnilna možnost sprejeli tudi dogovori med upravljavcem projekta in upravljavcem zemljiškega rezervata. Ti dogovori bi omogočali prevzem izvedenih ukrepov s strani upravljavca zemljiškega rezervata in denarno odškodnino zanje v malo verjetnem primeru, da projekta iz določenega nepredvidenega razloga sploh ne bi bilo mogoče izvesti.

Spodnji primer načrtovanja projekta A 26 tudi kaže, da je v fazah gradnje za vnaprejšnjo izvedbo ukrepov poleg možnosti pripravljanih del pred pridobitvijo zemljišča primerna tudi uporaba faz načrtovanja in odobritve.

Primer: vnaprejšnja izvedba ukrepov v primeru projekta A 26

Območje varstva ptic, na katero vpliva projekt, je prizadeto in njegovo stanje poslabšano zaradi več povezanih gradbenih odsekov. Med odobritvijo trenutne gradbene faze se ukrepi za zagotovitev usklajenosti že vzpostavljajo, deloma samo zaradi poslabšanj stanja, ki izhajajo iz naslednjih dveh faz, za kateri še ni bil sprejet sklep o odobritvi načrta. Da bi se omogočila učinkovitost ukrepov za oblikovanje novih habitatov, je moralo biti preverjanje, ali je bil določen obseg ukrepov, kot se zahteva z ustrezno presojo, zagotovljeno že v odobritvi načrta za to gradbeno fazo. Izvajanje ukrepov se na ta način prestavi za približno pet let, s čimer se prepreči zakasnitev med poslabšanjem stanja in izravnalno funkcijo.

Osnovni pogoji za to so razpoložljivost zemljišč v obsegu, ki ga strokovnjaki določijo kot potrebna, dogovor o omejitvah upravljanja za kmete, ki na teh zemljiščih delajo, in po potrebi razpoložljivost finančnih sredstev za vnaprejšnje nadomestilo, ki se izplača precej pred sklepom o odobritvi za naslednjo gradbeno fazo. Možnosti, da se pojavijo taki okvirni pogoji za izvajanje, je treba vsekakor razlagati za vsak primer posebej. Pri projektu A 26 je obstoj takih pogojev očitno. Pripravljala dela pred pridobitvijo zemljišča so omogočila zavarovanje območij. Pristop, izbran v tem postopku, je dobrodošel, saj preprečuje ogroženost zaradi začasnih funkcionalnih pomanjkljivosti in zagotavlja neprekinjeno usklajenost omrežja Natura 2000 med celotnim projektom, ne da bo povzročal kakršne koli zamude pri projektu.

Po potrebi je mogoča tudi ločena odobritev načrta za ukrepe za zagotovitev usklajenosti, ki zagotavlja njihovo predčasno izvajanje. Seveda imajo predlagatelji projekta vedno možnost, da ukrepe prostovoljno izvedejo predčasno na svoje stroške. Če se ukrepi za zagotovitev usklajenosti izvedejo dovolj vnaprej, v okviru določb o posegih, lahko pozitivno vplivajo na obseg ukrepov za izravnavo in nadomestitev, saj se lahko znižajo dodatni stroški, nastali zaradi začasnih funkcionalnih pomanjkljivosti.

Upravljalci projektov iz javnega sektorja in upravljavci projektov, ki izvajajo številne ali velike projekte, po možnosti v postopkih odobritve po korakih, imajo pri tem največ prostora za ukrepanje in zato nosijo posebno odgovornost.

Primer B: v času poslabšanja stanja ni potrebna popolna funkcionalnost ukrepov za zagotovitev usklajenosti

Ni nujno, da je habitatni tip ali habitat vrst popolnoma funkcionalen pred nastopom bistvenega poslabšanja stanja. Iz nekaterih tehničnih razlogov, ki jih je treba izčrpno navesti, je zakasnitev pri funkcionalnosti upravičena do polne učinkovitosti ukrepa in jo je treba nadomestiti z

izvajanjem ukrepov v ustrezno večjem obsegu. Dokazano je, da je s tem zagotovljen tudi prispevek območja k omrežju Natura 2000.

Tudi v teh primerih bi si bilo treba prizadevati za vnaprejšnjo izvedbo ukrepov. Na podlagi izkušenj, pridobljenih z izvajanjem drugih instrumentov za ohranjanje narave, je mogoče sklepati, da je v nekaterih okoliščinah zakasnitve pri funkcionalnosti mogoče preprečiti s povečanjem obsega ukrepa. To med drugim temelji na dejstvu, da je mogoče na ta način zakasnitve večinoma nadomestiti z nekaterimi funkcijami habitatov.

Na podlagi zakasnitve pri funkcionalnosti bi bilo treba izbrati dodajanje večjih zemljišč, saj je kljub temu, da ukrepi (npr. zasaditev) na začetku ne morejo ustrezno učinkovati, z bistveno večjim obsegom na splošno vseeno mogoče doseči približno enako raven izravnave. Večji obseg ukrepa povečuje tudi gotovost napovedi v zvezi s funkcionalnimi vidiki.

Primer: *Cestni projekt s prečkanjem tekočega vodnega telesa bistveno poslabšuje stanja habitata *91E0 (jesenovi in jelševi gozdovi ob tekočih vodah). Izgubo habitata je treba na drugih območjih, ki so primerna glede na lokacijo in funkcijo, nadomestiti z ukrepi za zagotovitev usklajenosti; to se bo doseglo z ustrezno zasaditvijo in obnovitvijo habitatnega tipa. Ker spremljevalni ukrepi, kot je razvoj staroraslih gozdov, v obstoječih podobnih habitatnih tipih niso mogoči, je načrtovano izvajanje ukrepa na območju, ki je precejkrat večje, da bi se nadomestila zakasnitev pri funkcionalnosti. Gre za vprašanje habitatnega tipa, za katerega so značilna drevesa in ki ima temu ustrezno dolg razvojni čas, ki ga ni mogoče doseči niti z vnaprejšnjim izvajanjem ukrepov.*

Kljub temu bi bilo treba ta ukrep načeloma priznati kot ukrep za zagotovitev usklajenosti, če temu ne nasprotuje noben poseben vidik posameznega primera.

4 POVEZAVE MED POSTOPKI OKOLJSKIH PRESOJ: UP, PVO, SPVO

4.1 Primerjava postopkov v skladu z ustrežno presojo (UP), presojo vplivov na okolje (PVO) in strateško presojo vplivov na okolje (SPVO)

	UP	PVO	SPVO
<i>Za katere vrste razvojnih projektov se uporablja?</i>	Za vsak načrt ali projekt , ki bi lahko sam ali v povezavi z drugimi načrti/projekti pomembno vplival na območje Natura 2000 (razen načrtov ali projektov, ki so neposredno povezani z upravljanjem ohranjanja območja).	Za vse projekte iz Priloge I. Za projekte iz Priloge II se potreba po presoji vplivov na okolje določi za vsak primer posebej ali na podlagi mejnih vrednosti ali meril, ki jih določijo države članice (ob upoštevanju meril iz Priloge III).	Za vse načrte in programe ali njihove spremembe: (a) ki jih pripravi in/ali sprejme organ na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni; (b) ki so zahtevani z zakonskimi in drugimi predpisi; (c) ki se pripravijo za kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, energetiko, industrijo, promet, ravnanje z odpadki, gospodarjenje z vodami, telekomunikacije, turizem, prostorsko načrtovanje ali rabo zemljišč <u>in</u> določajo okvir za prihodnja soglasja za izvedbo iz prilog I in II k direktivi o presoji vplivov na okolje ali pri katerih je bilo glede na možne vplive na območja ugotovljeno, da je zanje potrebna presoja skladno s členom 6 ali 7 Direktive 92/43/EGS.
<i>Katere vplive, povezane z naravo, je treba presojati?</i>	Presojo je treba izvesti glede na cilje ohranjanja območja (ki se nanašajo na vrste/habitatne tipe, ki so pomembno prisotni na zadevnem območju). Pri presoji vplivov je treba določiti, ali bodo škodljivo vplivali na celovitost zadevnega območja.	Neposredne in posredne, sekundarne, kumulativne, čezmejne, kratko-, srednje- in dolgoročne, trajne in začasne, pozitivne in negativne pomembne vplive na prebivalstvo in zdravje ljudi; biotsko raznovrstnost, s posebnim poudarkom na vrstah in habitatih, ki so zavarovani v skladu z Direktivo 92/43/EGS in Direktivo 2009/147/ES; zemljišča, tla, vodo, zrak in podnebje ter krajino; materialne dobrine, kulturno dediščino in krajino ter vzajemno delovanje teh dejavnikov.	Verjetne pomembne vplive na okolje, vključno z vplivi na vprašanja, kot so biotska raznovrstnost, prebivalstvo, zdravje ljudi, živalstvo, rastlinstvo, tla, voda, zrak, podnebni dejavniki, materialne dobrine, kulturna dediščina skupaj z arhitekturno in arheološko dediščino, krajina ter medsebojna razmerja teh dejavnikov.
<i>Kdo je odgovoren za</i>	Za izvedbo ustrezne presoje je odgovoren	Nosilec predloži potrebne informacije, ki jih pristojni	Z direktivo o strateški presoji vplivov na okolje (SPVO) je

<p><i>presajo?</i></p>	<p>pristojni organ. V tem okviru se lahko od nosilca projekta zahteva, naj izvede vse potrebne študije in pristojnemu organu predloži vse potrebne informacije, da lahko pristojni organ sprejme odločitev na podlagi prejetih informacij. Pri tem lahko pristojni organ, če je to primerno, pridobi tudi informacije iz drugih virov.</p>	<p>organ, ki izdaja soglasje za izvedbo, ustrezno upošteva, skupaj z rezultati posvetovanj.</p>	<p>državam članicam zagotovljeno široko polje proste presoje pri imenovanju pristojnih organov za SPVO. To so lahko organi, pristojni za pripravo načrta/programa, okoljski organi, s katerimi se izvede posvetovanje <i>ex lege</i> o obsegu in ravni podrobnosti informacij, ki jih je treba vključiti v okoljsko poročilo, pa tudi o osnutku načrta/programa in priloženem okoljskem poročilu, ali organi, ki jim je posebej zaupano vodenje postopka SPVO.</p>
<p><i>Ali se je treba posvetovati z javnostjo/drugimi organi?</i></p>	<p>Direktiva o habitatih ne vsebuje izrecne obveznosti pridobitve mnenja širše javnosti pri izdajanju dovoljenja za načrte ali projekte, ki zahtevajo ustrezno presajo. V skladu z besedilom člena 6(3) je to potrebno le, če se „šteje za ustrezno“. Vendar je Sodišče pojasnilo, da ima zadevna javnost, vključno s priznanimi okoljskimi nevladnimi organizacijami, na podlagi zahtev iz Aarhuske konvencije pravico do udeležbe v postopku odobritve (C-243/15, točka 49). Ta pravica vključuje zlasti „pravico [javnosti] do „učinkovitega sodelovanja pri okoljskem odločanju“ s tem, da predloži „pisno oz. na javni obravnavi ali ob zaslišanju vložnika vse pripombe, informacije, analize ali mnenja, za katere meni, da se nanašajo na predlagano dejavnost““ (zadeva C-243/15, točka 46).</p>	<p>Posvetovanje pred sprejetjem predloga izvedbe je obvezno.</p> <p>Države članice morajo sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev, da imajo organi, ki bodo verjetno obravnavali projekt (vključno z okoljskimi, lokalnimi in regionalnimi organi), možnost izraziti svoje mnenje o prošnji za soglasje za izvedbo. Enaka načela se uporabljajo za posvetovanje z zadevno javnostjo.</p> <p>V primeru verjetnih pomembnih vplivov na okolje v drugi državi članici se je treba posvetovati z ustreznimi organi in javnostjo zadevne države članice.</p>	<p>Posvetovanje pred sprejetjem načrta ali programa je obvezno.</p> <p>Države članice se morajo posvetovati z organi, ki bodo zaradi svojih posebnih okoljskih pristojnosti verjetno obravnavali okoljske vplive izvajanja načrta/programa. Posvetovati bi se bilo treba z javnostjo, vključno z javnostjo, na katero vpliva ali bi verjetno vplivalo odločanje ali ki ima interes pri takem odločanju, vključno z nevladnimi organizacijami.</p> <p>Organom in javnosti se čim prej v ustreznem časovnem okviru dejansko omogoči, da pred sprejetjem načrta ali programa ali njegovo vložitevijo v zakonodajni postopek izrazijo svoje mnenje o osnutku načrta ali programa in priloženem okoljskem poročilu.</p> <p>V primeru verjetnih pomembnih vplivov na okolje v drugi državi članici se je treba posvetovati z ustreznimi organi in javnostjo zadevne države članice.</p>
<p><i>Kako pravno zavezujoči so</i></p>	<p>Zavezujoči.</p>	<p>Rezultati posvetovanj in informacije, pridobljene v</p>	<p>Okoljsko poročilo in predložena mnenja se upoštevajo pri pripravi</p>

<p><i>rezultati presoje?</i></p>	<p>Pristojni organi lahko z načrtom ali projektom soglašajo šele, ko se prepričajo, da ne bo škodljivo vplival na celovitost območja.</p>	<p>okviru PVO, se ustrezno upoštevajo v postopku soglasja za izvedbo.</p> <p>Odločitev o izdaji soglasja za izvedbo vključuje vsaj utemeljeni sklep (tj. sklep o PVO) in morebitne okoljske pogoje, povezane s sklepom.</p>	<p>načrta ali programa in pred njegovim sprejetjem ali vložitvijo v zakonodajni postopek.</p>
----------------------------------	---	--	---

5 STRATEŠKO NAČRTOVANJE – PRESOJA NAČRTOV

5.1 Primer: načrtovanje avtocest v Avstriji

Načrtovanje avtocest v Avstriji – pregled in ustrezna presoja

Načrtovanje avtocest v Avstriji vključuje tri različne faze projekta, od katerih je vsakič znova odvisna potreba po ustrezni presoji.

V prvi fazi (*Voruntersuchung* ali *Korridoruntersuchung*) se opredelijo morebitni konfliktni deli območja, ki je predmet raziskav, da se izključijo koridorji z nedopustnimi vplivi oziroma visokim tveganjem neodobritve. Posebna pozornost je namenjena zavarovanim območjem, vključno z območji Natura 2000. Rezultata prve faze sta predhodni izbor možnih različic projekta in program raziskav za drugo fazo. Potreba po izvedbi ustrezne presoje se običajno prepozna v tej fazi (faza pregleda).

V drugi fazi (*Vorprojekt* ali *Variantenuntersuchung*) se opredeli občutljivost habitatov in vrst v različnih možnih različicah projekta ter predvidijo možni vplivi teh različic na okolje. V skladu z notranjimi nacionalnimi zahtevami (RVS⁵) so v tej fazi potrebne podrobne raziskave v zvezi z ustrezno presojjo. To je namenjeno zagotovitvi, da se čim prej upoštevajo vrste in habitat, ki so pod zaščito EU. Na koncu te faze se izbere ena možna različica projekta.

Tretja faza (*Einreichprojekt*) vključuje načrtovanje za postopke odobritve. Morebitni vplivi izbrane možnosti na okolje se podrobneje opredelijo, možni negativni vplivi pa se ublažijo z ustreznimi ukrepi. Cilj je okoljsko odgovoren načrt projekta, ki ne vpliva na cilje ohranjanja območja ali zavarovane vrste in ga je po zakonu mogoče odobriti.

Prednost zgodnjega pregleda je, da se pravočasno prepoznajo potrebni pravni postopki, v tem primeru ustrezna presoja ali – v drugih primerih – postopek za odobritev odstopanja. Postopkovna tveganja so tako prepoznana dovolj zgodaj in lahko se uvedejo strategije preprečevanja.

Za lokalizacijo morebitnih območij konflikta se uporabljajo standardni podatkovni obrazci območij Natura 2000, skupaj s podatki iz nacionalnega atlasa gnezditvenih ptic ter regionalnih in lokalnih raziskav habitatov (če so na voljo in aktualni). Pri oceni trenutnega stanja in možnih vplivov se upoštevajo tudi rdeči sezname (nacionalni ali pokrajinski), podatki iz poročila v skladu s členom 17, nacionalni in pokrajinski predpisi v zvezi z vrstami, zavarovanimi na nacionalni ravni, ter drugi podatki, ki so na voljo v regiji. Če so na voljo, se lahko uporabijo tudi dodatni podatki o spremljanju, na primer iz projektov, namenjenih ohranjanju vrst, ali projektov LIFE, izvedenih v regiji.

Vir: študija primera, ki jo je predložilo podjetje ASFINAG.

⁵ RVS = smernice in predpisi za načrtovanje, gradnjo in vzdrževanje cest (RVS) www.fsv.at.

5.2 Primer: strateško načrtovanje novega hidroenergetskega razvoja na Donavi

Strateško načrtovanje nove hidroelektrarne v povodju Donave

Mednarodna komisija za varstvo reke Donave (ICPDR) je pripravila vodilna načela za razvoj trajnostne hidroenergetske rabe v povodju Donave, ki so jih podonavske države sprejele junija 2013. Vodilna načela so bila zasnovana v okviru obširnega participativnega postopka, v katerem so sodelovali predstavniki iz energetskih in okoljskih uprav, hidroenergetskega sektorja, nevladnih organizacij in znanstvene skupnosti.

Priporoča se pristop strateškega načrtovanja za razvoj novih hidroelektrarn. Ta pristop bi moral temeljiti na oceni na dveh ravneh (vključno s seznamami priporočenih meril), tj. nacionalni/regionalni oceni, ki bi ji sledila ocena konkretnega projekta.

V prvem koraku se opredelijo rečni odseki, na katerih je gradnja hidroelektrarn prepovedana z nacionalno ali regionalno zakonodajo/sporazumi (izključitvena območja). Merila, ki so za to kategorijo vzpostavljena v nekaterih evropskih državah, so: zavarovana območja, odseki visoke ekološke vrednosti, referenčni odseki, velikost povodja.

Priporočeni seznam za nacionalna/regionalna merila vključuje naslednje:

- *naravnost*: stanje rečnih odsekov/vodnega telesa glede na odstopanje od naravnih pogojev za posamezno vrsto, kar zadeva hidrologijo, morfologijo, biološko kontinuiteto in kontinuiteto sedimentov ter biološke skupnosti;
- *stanje vodnega telesa, kar zadeva redkost in ekološko vrednost*: redkost rečnega tipa, ekološko stanje rečnega odseka in občutljivost;
- *posebna ekološka struktura in funkcija rečnega odseka, tudi kar zadeva celotno povodje/porečje in glede na ekosistemske storitve*: na primer habitati za občutljive/dragocene vrste rib ali drugi biološki elementi kakovosti v rečni ekologiji (npr. vrste z rdečega seznama);
- *ohranitvena in zavarovana območja*: na primer območja Natura 2000, območja iz Ramsarske konvencije, Unescovi biosferni rezervati, nacionalni, regionalni in naravni parki itd.

V drugem koraku se na podlagi ocenjevalne matrike in razvrstitvene sheme ocenijo vsi drugi odseki.

Ker je veliko rečnih odsekov in poplavnih ravnic v povodju Donave zavarovanih na podlagi direktiv o pticah in o habitatih, je treba upoštevati določbe in zahteve v skladu z upravljanjem in varstvom območij Natura 2000 ter potrebo po ustrezni oceni vpliva možnih projektov na zadevnih območjih.

Nacionalna/regionalna ocena je instrument, ki upravam pomaga, da gradnjo novih hidroelektrarn usmerijo na območja, kjer se pričakujejo najmanjši vplivi na okolje. Kjer je to ustrezno, je treba upoštevati vidike v celotnem povodju Donave ali čezmejne vidike. Nacionalna/regionalna ocena je koristna za okoljski in vodni sektor, pa tudi za hidroenergetski sektor, saj povečuje predvidljivost postopka odločanja in jasno nakazuje, kje bodo dovoljenja za nove projekte verjetno izdana.

Medtem ko je ocena na nacionalni/regionalni ravni splošnejša, ocena konkretnega projekta, s katero se razvrsti ustreznost rečnih odsekov za morebitno hidroenergetsko rabo, zagotavlja podrobnejšo in bolj poglobljeno oceno koristi in vplivov konkretnega projekta. To pomaga pri oceni, ali je projekt ustrezno prilagojen konkretni lokaciji. Ocena konkretnega projekta se

izvede kot odgovor na vlogo za izdajo dovoljenja za novo hidroelektrarno in je torej odvisna od zasnove konkretnega projekta.

Nato je treba določiti ukrepe za ublažitev za zmanjšanje negativnih vplivov hidroenergetskih objektov na vodne ekosisteme. Prednostna ukrepa za ohranjanje in izboljšanje ekološkega stanja voda sta zagotavljanje selitve rib in ekološko sprejemljivih pretokov.

Drugi ukrepi za ublažitev, kot so izboljšanje upravljanja plavin, zmanjšanje negativnih vplivov umetnih nihanj vodostajev (vršno obratovanje hidroelektrarne), ohranjanje stanja podzemnih voda ali obnovitev habitatov za posamezne tipe in obrežnih območij, so pomembni za rečno ekologijo in mokrišča, ki so neposredno odvisna od vodnih ekosistemov. O teh ukrepih bi bilo torej treba razmisliti pri zasnovi projekta, pri tem pa upoštevati tudi stroškovno učinkovitost in zanesljivost oskrbe z električno energijo.

Z vodilnimi načeli se priznava uporaba postopka iz člena 6(3) in (4) direktive o habitatih, kadar bi novi hidroenergetski razvoj lahko vplival na območje Natura 2000.

<https://www.icpdr.org/main/activities-projects/hydropower>

5.3 Primer: prostorski načrt za polja vetrnih elektrarn na morju in omrežne povezave v nemški izključni ekonomski coni Severnega morja

Prostorski načrt za priobalno omrežje v nemški izključni ekonomski coni Severnega morja

V načrtu za priobalno omrežje so opredeljena polja vetrnih elektrarn na morju, ki so primerna za skupne omrežne povezave. V skladu z določitvijo potrebnih poti kablov in območij za omrežne povezave polj vetrnih elektrarn na morju načrt za priobalno omrežje vključuje poti kablov za povezovalne daljnovode in opise možnih prečnih povezav.

V nemški izključni ekonomski coni so bila prednostna območja določena za ladijski prevoz, cevovode in proizvodnjo vetrne energije na morju; druge uporabe na teh območjih so prepovedane, razen če so združljive. Na območjih Natura 2000 niso dovoljene vetrne turbine. Na prehodu v teritorialno morje in križišče shem ločene plovbe morajo biti podmorski kabli za prenos električne energije, proizvedene v izključni ekonomski coni, napeljeni po določenih kabelskih koridorjih. Ko je bil načrt pripravljen, je bila izvedena strateška presoja vplivov na okolje.

Da bi čim bolj zmanjšali možne negativne vplive na morsko okolje pri polaganju cevovodov in kablov, je v načrtu navedeno, da se občutljivi habitati ne bi smeli prečkati v obdobjih visoke ranljivosti določenih vrst.

Med polaganjem in delovanjem cevovodov in kablov je treba preprečevati škodo ali uničenje peščenih obrežij, grebenov in območij ogroženih bentoških skupnosti, ki so še posebno občutljivi habitati, poleg tega pa je treba upoštevati dobre okoljske prakse v skladu s Konvencijo OSPAR. Cilj načrta je bil tudi uskladitev določitve prednostnih območij za cevovod in polja vetrnih elektrarn.

Cilja načel načrtovanja, kot sta omejitev povezovanja kablov in preprečevanje prečkanja območij Natura 2000, sta skrčiti območje, potrebno za infrastrukturo omrežja, in zmanjšati možne vplive na morsko okolje. V načrtu, za katerega je bila izvedena strateška presoja vplivov na okolje, sta določena zmogljivost in pričakovan časovni okvir priključkov na priobalno omrežje, ki bodo zgrajeni v naslednjih desetih letih.

https://www.bsh.de/EN/TOPICS/Offshore/Maritime_spatial_planning/maritime_spatial_planning_node.html